DAMIZLIK KOYUN KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ
Nisan 2014 - Sayı 2
ISSN: 2148-2799

İmtiyaz Sahibi
Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği adına
Prof. Dr. Veysel AYHAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
İrfan GÜNDOĞDU

Yayın Türü
Yaygın Süreli Yayın
3 Ayda Bir Yayımlanır

Basım Tarihi
08.04.2014

Dağıtım
PTT Kargo

Yönetim Yeri
Cevizlidere Mahallesi 1249. Sokak
Batuhan Ap. No: 7/20 - 06520
Çankaya - ANKARA
Tel: 312 442 88 02 (Pbx)
Fax: 312 442 88 18
e-mail: bilgi@turkiyekoyunkeci.org

Yapım Ajansı ajansâlâ
kurumsal yayıncılık
pazarlama iletişimi
tel.0312/447 48 25
ajansala@gmail.com

Baskı
Arkadaş Basım San. Ltd. Şti.
Kazım Karabekir Caddesi
Sütçüoğlu İşhanı No:37/4
Ulus - ANKARA
Tel: 312 341 57 07 - 341 63 10

ISSN
2148-2799

Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Dergisi basın ahlak kurallarına uymayı taahhüt eder. Yayımlanan yazıların sorumlulukları sahiplerine ait olup, Birliğimiz görüşlerini yansıtmamaktadır.

Dergide yayımlanan yazılar, kaynak gösterilmek koşuluyla, diğer yayın organlarında yayımlanabilir. Gönderilen yazılar iade edilmez.

bu sayıda

Bizden Size 2

ANADOLU COĞRAFYASININ YÜKSELEN KÜLTÜRÜ; KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK
2005'DEN 2014'E BİR BAŞARI ÖYKÜSÜ 3

2014 YILI 1. İSTİŞARE TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRİLDİ 10

ESKİŞEHİR VE AFYONKARAHİSAR'DA İŞLETME ZİYARETLERİNDE BULUNULDU 12

İZMİR'DEN AZERBAYCAN'A 100 ADET SAANEN KEÇİSİ... 11

AKSARAY'DA "2. GELENEKSEL ÇOBANLAR YARIŞIYOR" ETKİNLİĞİ DÜZENLENDİ 14

ÜLKEMİZDE KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIĞIN ANALİZİ
Yrd. Doç. Dr. Ferhan SAVRAN 18

KIRMIZI ET VE KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK
Veysel ÖREN 20

KOÇ TEST İSTASYONLARINA GENEL BAKIŞ
Prof. Dr. Mustafa TEKERLİ / Dr. Koray ÇELİKELOĞLU 26

KOYUNLARDA BESLENMENİN ÖNEMİ
Prof. Dr. Zehra SARIÇİÇEK 31

TÜRK ÇOBAN KÖPEĞİ
AKBAŞ 34

Teşekkür...

Prof. Dr. Veysel AYHAN
Genel Başkan

Değerli okuyucularımız;

Ülkemizde küçükbaş hayvancılık sektörünün gelişimine destek olmak amacıyla geçtiğimiz Ocak ayında "Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Dergisi" nin ilk sayısını yayınlamıştık. Koyun keçi yetiştiricilerinin önemli bir sesi olma gayesi ile yayınlanan dergimizin ilk sayısı umduğumuzdan da fazla ilgi gördü. Hem içerik hem de görsel açıdan son derece olumlu tepkiler aldık. Bu da bizleri fazlasıyla memnun etti. Ancak bundan sonraki yayınlarımıza yönelik sorumluluğumuzu da artırdı. İşte bu sorumlulukla hazırladığımız ikinci sayımızla huzurunuza çıktık. Bize güç ve destek veren tüm okuyucularımıza teşekkürlerimizi sunuyorum…

Değerli okuyucularımız;

Ülkemiz hayvancılığı içinde küçükbaş hayvancılığın yeri ve önemi her geçen gün artarken, çok önemli gelişmeleri de hep birlikte gözlemliyoruz. İl Birliklerimiz ve Merkez Birliğimiz ile bu gelişime katkıda bulunmak ve işi sahiplenmek elbette bizim asli görevimizdir ancak bu gelişimde devletimizin uyguladığı politikalar ve desteklerin de daha fazla önem arzettiği bilinmelidir.

Bu nedenle dergimizin bu sayısında Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızın küçükbaş hayvancılıkla ilgili yaptığı çalışmaları sizlerle paylaşmak istedik. Her ne kadar yapılanlar sektörün içinde olanlar tarafından bilinse de biz özet ve bir bütün halinde dergimiz vasıtasıyla tarihe bir kez daha not düşmek istedik. Bu itibarla, geçtiğimiz günlerde Sayın Bakanımız Mehmet Mehdi Eker'e makamında yaptığımız ziyaret esnasında Bakanlığımızca küçükbaş hayvancılık için yapılan çalışmaları kapsayan bir yazı talebinde bulunduk. Bu talebimiz doğrultusunda hazırlanan "Anadolu Coğrafyasının Yükselen Kültürü; Küçükbaş Hayvancılık" konulu yazıyı bilgilerinize sunuyoruz.

Dergimiz incelendiğinde görülecektir ki; son yıllarda koyun ve keçi varlığımız yükselmiş ve et ve süt miktarlarıyla birlikte verimlerde de artışlar kaydedilmiştir. Bu artışların önemli bir yansıması olarak da Bakanlığımızın hazırladığı stratejik planda günümüzde kırmızı et üretiminde % 12-13 olan oranı 2023 yılında en az % 24' e çıkartılması gibi bir hedef ortaya konulmuştur. Günümüzde koyun sayımızın 30 milyon ve keçi sayımızın da hızla 10 milyona doğru yükselerek toplam 40 milyon başa ulaşması bu hedefi destekler niteliktedir. Bunun bir yansıması olarak da koyun-keçi eti ile süt ve süt ürünlerinin tüketiminin teşvik edilmesine yönelik gayretlerin artırılması gereği ortaya çıkacaktır.

Diğer yandan çobanlarımıza yönelik olarak tüm Türkiye'de ''Sürü Yönetimi Elemanı Benim ''projesi kapsamında devam eden eğitim çalışmalarının bu yıl itibariyle yoğunluk kazanması, sertifikalı çoban istihdam edecek belli büyüklükteki işletmelere destek verileceği gibi çalışmalar da önemli ve memnuniyet verici gelişmelerdir.

Ülkemiz küçükbaş hayvancılık sektörünün hak ettiği yerlere gelmesi için desteklerini esirgemeyen ve katkı sunan herkese teşekkür eder, gelecek sayıda tekrar buluşmak ümidiyle tüm yetiştiricilerimize sağlıklı, bereketli ve bol kazançlı günler dileriz…

Anadolu Coğrafyasının Yükselen Kültürü;

KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK

2005'den 2014'e bir başarı öyküsü

"Türkiye'yi tarım alanında bölgesinde lider, dünyada söz sahibi bir konuma getirdik."
Mehmet Mehdi EKER / Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı

Hayvan varlığında gelişmeler

• Türkiye'de ilk hayvan sayımının yapıldığı 1984 yılı ile 2002 yılları arasında büyükbaş hayvan sayısı %23,4, küçükbaş hayvan sayısı ise %40,3 oranında azaldı.

• Ortaya koyduğumuz istikrarlı politika ve desteklerle bu olumsuz gidiş tersine döndü.

• 2002-2013 yılları arasında büyükbaş hayvan sayısı %46,4, küçükbaş hayvan sayısı ise %20,5 arttı.

• Ayrıca sığır varlığı içinde saf ırk sığır oranı 1984 yılında %3, 2002 yılında %19 iken; 2013 yılında %41'e yükseldi.

Hayvansal üretimde gelişmeler

• Hayvan sayısı ve hayvansal ürünlerdeki artışa paralel olarak hayvansal hasılamız da 2002 yılına göre 3 kattan fazla artarak 5,9 milyar dolardan 19,3 milyar dolara yükseldi.

• Süt, kırmızı et, tavuk eti, yumurta ve bal üretiminde cumhuriyet tarihinin rekorları kırıldı.

Küçükbaş hayvancılıkta örgütlenme

• Yetiştiricilerin kendi aralarında organize olarak damızlık küçükbaş hayvanlar elde etmeyi ve yetiştirmeyi amaçlayan Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği 2006 yılında kuruldu.

• İllerimizde Damızlık Koyun-Keçi Yetiştirici Birlikleri kuruldu. Birliklerin toplam üye sayısı 200 bini aştı.

• Hayvancılıkta örgütlenmenin amacı; damızlık koyun ve keçi ihtiyacını karşılamak, il birliklerinin ıslah modellerini geliştirmek, kırsal nüfusun yaşam kalitesini yükseltmek, organik ve ekonomik bir biçimde koyun-keçi eti ve sütü elde etmek, genetik kaynakların korunmasına öncülük ederek ülkesel düzeyde ıslah programlarını uygulamak, verim kayıtlarını tutmak ve toplanan verileri değerlendirmektir.

• Birliklerin güçlendirilmesi, alt yapılarının iyileştirilmesi, AR-GE kapasitelerinin artırılması ve sağlıklı kayıt sistemlerinin oluşturulması amacıyla anaç koyun-keçi desteği, tiftik desteği, süt desteği, halk elinde ıslah desteği birlikler kanalıyla üreticilere ulaştırılmaktadır.

• Süt sektörünün içinde bulunan üretici, özel sektör ve kamu sektörlerinin katılımları ile 2009 yılında kurulan Ulusal Süt Konseyi sayesinde süt üreticilerinin, 2010 yılında kurulan Ulusal Et Konseyi sayesinde

Hayvansal Üretimde Gelişmeler

Hayvansal Ürünler	2002	2012	Artış (%)
Süt üretimi	8,4 milyon ton	17,4 milyon ton	107
Kırmızı et üretimi*	421 bin ton	996 bin ton	137

Kaynak: TÜİK *2013 yılı verisidir.

TARIM BÜYÜDÜ, TÜRKİYE GELİŞTİ...

Tarım, doğduğu topraklarda büyümeye devam etti. Son 10 yılın 9'unda pozitif büyüdü. Son yarım yüzyılın istikrar rekorunu kırdı. Tarımın milli gelire katkısı %161 arttı. 2002'de 23,7 milyar dolar iken; 2012'de 62 milyar dolar oldu.

TARIMDA AVRUPA'NIN EN BÜYÜĞÜ OLDUK...

Tarımda lider ülke: Türkiye, 2002'de dünya'nın 11'inci, Avrupa'nın 4'üncü tarımsal ekonomisi iken; bugün dünyada 7'nci, Avrupa'da ise 1'inci.

AYNI ALANDA, AYNI TOPRAKTA ŞİMDİ DAHA FAZLA ÜRETİYOR, DAHA FAZLA TİCARET YAPIYORUZ...

Tarımsal ihracatta rekorlar kırıldı. 2002'de 4 milyar dolar tarımsal ürün ihracatı yapılırken, bugün; 77 milyon ülkemiz insanının, 35 milyon turistin gıda ihtiyacını karşılayıp üstüne, 17,7 milyar dolar tarımsal ürün ihracatı yapıyoruz. Dünyanın her yerine tarım ve gıda ürünü ihraç ediyoruz. 2002'de 161 ülkeye 1.480 çeşit, bugün 197 ülkeye 1.660 çeşit tarım ve gıda ürünü ihraç ediyoruz.

de et üreticilerinin durumları ve sektör takip edilmektedir.

Hayvancılık hak ettiği desteğe kavuştu

• Hayvancılık destekleri;
✓2002 yılında 83 milyon TL iken,
✓2013 yılında 2,8 milyar TL'ye çıkarıldı.

• Son 11 yılda hayvancılığa verilen destek 33 kat arttı.

• Tarımsal destekler içinde hayvancılığın payı %4,4 iken; 2013 yılında %32'ye çıkarıldı.

• 2003-2013 döneminde hayvancılığa toplam 12,2 milyar TL destek verildi.

• Bütçe imkanları doğrultusunda hayvancılık desteklerini artırarak devam edeceğiz.

Hayvancılık yeni desteklerle tanıştı

• Hayvan başına destekleme ödemesini başlattık.

• Küçükbaş hayvancılığı destek kapsamına aldık.

• Besi desteğine başladık.

• Kombine ırk anaç sığıra ilave destek uygulaması başlattık.

• Hayvan gen kaynaklarının korunmasını destekledik.

• Süte prim desteğini artırarak devam ettirdik.

• Aşı desteği verdik.

• Buzağı desteği verdik.

• Saf etçi veya melez ırkların etçi ırklarla suni tohumlamasından doğan buzağıya ilave destek sağladık.

• Güvenilir gıda için soğutulmuş çiğ süte daha fazla prim ödemeye başladık.

• Islah amaçlı çiğ süt kalitesinin artırılması amacıyla pilot illerde destek başlattık.

• Çiğ sütün, süt tozu olarak değerlendirilmesini destek kapsamına aldık.

• GAP ve DAP kapsamında yer alan illerde 50-300 baş kapasiteli damızlık büyükbaş hayvancılık yatırımlarını desteklemeye başladık.

• Hayvancılıkta düşük faizli kredi uygulamasını başlattık.

• Tiftik üretimine destek verdik.

• Hayvan hastalıklarından ari işletmeleri destekledik.

• Yem bitkileri üretimi desteğini artırdık, düşük faizli kredi kapsamına aldık.

Hayvancılığın geliştirilmesine yönelik çalışmalar

• Büyükbaş ve küçükbaş hayvan ulusal kayıt sistemlerini kurduk.

• Islaha yönelik olarak büyükbaş hayvanlar için Soykütüğü Kayıt Sistemi'ni, küçükbaş hayvanlar için de Koyun-Keçi Bilgi Sistemi'ni kurduk.

• Et ve Süt Kurumunu kurduk.

• Hayvancılık Biyoteknoloji Merkezi'ni kurduk.

• Veteriner Sınır Kontrol Noktaları açtık.

• Ulusal Süt Kayıt Sistemi ve Ulusal Kırmızı Et Kayıt Sistemini kurduk.

• Ulusal Kırmızı Et Konseyi ve Ulusal Süt Konseyi'ni kurduk.

• Trakya'nın şap hastalığından arilik statüsü kazanmasını sağladık.

• Yerli gen kaynaklarımızı halk elinde koruma altına aldık.

• Yerli koyun ve keçi ırklarımızın halk elinde ıslahı çalışmalarını başlattık.

• Okul Sütü Programı'nı başlattık.

• Sürü yöneticisi istihdamına destek sağlıyoruz.

"Anadolu coğrafyası, küçükbaş hayvancılık coğrafyasıdır."

Neden küçükbaş hayvancılık?

• İnsanoğlunun ilk geçim kaynaklarından biri olarak bilinen küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, tarih boyunca tarımsal ekonomideki yerini korumuştur.

• Ülkemiz geniş mera varlığı (14,6 milyon hektar) ve coğrafi yapısı ile düşük maliyetli ve kaliteli küçükbaş hayvan yetiştiriciliği için önemli potansiyele sahiptir.

• Ülkemizde 643 mm civarında olan yıllık ortalama yağış miktarı Karadeniz bölgesi hariç tutulursa 300-400 mm seviyesindedir. Özellikle İç Anadolu, Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgelerinde bulunan meralarımızın büyük çoğunluğu düşük verimlidir.

• Halen işlenen 21 milyon hektar tarım arazisinin 4,3 milyon hektarında yetersiz yağış nedeniyle nadas uygulanmaktadır.

• Küçükbaş hayvanlar kanaatkâr özelliklerinin yanı sıra uygun ağız ve dudak yapılarıyla zayıf meraları, nadas alanlarını, anız ve engebeli arazileri en ekonomik şekilde değerlendirebilmektedir.

• Ülkemizin coğrafi koşullarına göre hemen her yörede küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapılabilmektedir.

• Hastalık ve soğuklara dayanıklı olan koyun ve keçiler, karasal iklim şartlarına kolayca adapte olabilmekte ve kısıtlı doğal kaynakları etkin bir şekilde değerlendirebilmektedir.

• Fizyolojik ve anatomik yapıları gereği dış etkenlerden büyük ölçüde korunduğu için düşük maliyetli ve basit barınaklarda yaşayabilmektedirler.

• Ülkemiz, farklı bölgelere uyum sağlamış koyun ve keçi ırklarına sahiptir. Irk çeşitliliği yanında, her bölgenin kendine özgü koşulları ve yetiştiricilik gelenekleri çeşitli yöresel ürünleri ortaya çıkarmıştır. Örneğin; Ezine peyniri, Erzincan tulumu gibi...

• Özellikle en zor koşullarda bile yetiştirilebilen, hiçbir hayvanın tüketemeyeceği çalılık ve makiliklerden beslenerek, ürüne dönüştürebilen ve karlı bir üretim dalı olan kıl keçiciliğinin ormanlara zarar verdiği algısı değişmiş, bu doğrultuda bir yasal düzenleme yapılarak orman alanlarının uygun bölgeleri keçi yetiştiriciliği için önemli otlak alanları olarak kabul edilmiştir.

• Ülkemizde orman içi ve orman kenarında bulunan 20 binden fazla yerleşim yerinde büyük bir kısmı geçimini koyun-keçi yetiştiriciliği ile yürüten 7 milyon 500 bin dolayında insanımız için küçükbaş hayvancılık, ekonomik bir faaliyetten ziyade yaşam kültürü anlamına gelmektedir.

• Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği kırsal alanda kısıtlı olan istihdam kaynaklarının geliştirilmesine de yardımcı olmaktadır.

• Koyun ve keçilerde doğum aralığı kısa olduğundan sürü kurmak ve sürüyü büyütmek daha kolaydır.

• Kırmızı et arzındaki dalgalanmalar, Kurban Bayramı ve turizm sezonu gibi dönemsel talep artışları, kısa sürede üretim artışı sağlama imkânına sahip küçükbaş hayvancılığın önemini ortaya koymaktadır.

• Ülkemizde kırmızı et ihtiyacını sadece sığırcılıkla karşılamak ekonomik olarak mümkün değildir. Dolayısıyla meralardan her mevsim yararlanabilen küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin geliştirilmesi zorunludur.

• Son yıllarda ortaya konulan etkin destekleme ve geliştirme politikalarıyla yok olmak üzere olan bu sektör tekrar canlandırıldı.

• Koyun eti tüketim alışkanlığımız ve kuzu eti talebindeki sürekli artış, AB ile rekabet şansına sahip olduğumuz yetiştiricilik faaliyeti olan koyunculuğun önemini her geçen gün artırmaktadır.

• AB ülkelerinin kuzu ve oğlak eti üretimi, birlik talebini karşılamamaktadır. Tam üyelik durumunda Türkiye AB'nin bu açığını kapatabilecek potansiyele sahiptir.

• Hayvansal üretimin artırılmasında, küçükbaş hayvan yetiştiriciliği en önemli alternatif üretim alanıdır. Çünkü;

"Buğday ile koyun, gerisi oyun..."

Hayvansal ürünlerde küçükbaş hayvancılığın payı

• Ülkemizde kayıtlı 460 bin işletme tarafından küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapılmaktadır.

• Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği;

✓996 bin ton olan kırmızı et üretimimizin %12,7'sini,

✓17,4 Milyon ton olan süt üretimimizin %8'ini,

✓8,3 Milyon adet olan deri üretiminin %66'sını karşılamaktadır.

• Küçükbaş hayvancılık sektörü 51.180 ton yün, 3.570 ton kıl ve 200 ton tiftik üretimiyle de ülkemiz ekonomisine önemli katkı sağlamaktadır.

Küçükbaş hayvancılıkta neler yaptık?

İlk kez;

• Küçükbaş hayvan varlığımızı kayıt altına aldık.

HAYVANCILIĞIN EKONOMİYE KATKISI REKOR SEVİYEDE ARTTI...

Hayvansal hasılamız %225 arttı; 2002'de 5,9 milyar dolarken, 2012'de 19,3 milyar dolar oldu.

Hayvancılık 'profesyonel ve katma değeri yüksek' bir sektör haline geldi.

50 baş ve üzerinde hayvana sahip işletme sayısı %561 arttı; 2002'de 4.300 olan işletme sayısı, 2013'te 28.412'ye yükseldi.

Son 11 yılda Türkiye'de; 24 binden fazla 50 baş ve üzeri yeni hayvancılık işletmesi kuruldu.

TÜRKİYE HAYVAN İHRAÇ EDEN BİR ÜLKE HALİNE GELDİ

Cumhuriyet tarihinde bir ilk gerçekleşti; 2013 yılında 'sertifikalı gebe düve' ihracatı başladı.

Etkin ve uzun soluklu hayvancılık politikaları karşılığını buldu.

2018'e kadar ihracat bağlantıları yapıldı.

Uzun yıllardan sonra 2012 yılında başlayan koyun-keçi ihracatımız devam ediyor.

2014 yılı Şubat ayında bir ilk daha gerçekleşti; damızlık dişi çebiç ve teke ihracatı başladı.

Hayvansal ürün ihracatında cumhuriyet tarihinin rekoru kırıldı; canlı hayvan ve hayvansal ürünler ihracatımız 10 kat arttı ve 2002'de 142 milyon dolar iken; 2013'te 1,4 milyar dolar oldu.

13 yıl aradan sonra 2013 yılında AB ülkelerine süt ve süt ürünleri ihracatı yeniden başladı.

- Küçükbaş hayvancılığı destekleme kapsamına aldık.
- Hayvan başına destek verdik.
- Koyun ve keçi sütüne, sığır sütünden daha fazla destek verdik.
- Damızlık hayvan yetiştiriciliğini destekleme kapsamına aldık.
- Aşı desteğini başlattık.
- Küçükbaş hayvancılık yatırım maliyetlerinin yarısını karşıladık.
- Yetiştiricilere sübvansiyonlu kredi sağladık.
- Genetik kaynaklarımızı koruma altına aldık.
- Çoban istihdamını destek kapsamına aldık.

Küçükbaş hayvan sayılarında gelişmeler (milyon baş)

	1984	2002	Azalış (%) 1984-2002	2013	Azalış (%) 1984-2002
Koyun	**40,391**	**25,174**	**-37,7**	**29,284**	**16,3**
Koyun-Yerli	-	24,474	-	27,485	12,3
Koyun-Merinos	-	0,700	-	1,799	157,0
Keçi	**13,100**	**6,780**	**-48,2**	**9,225**	**36,1**
Keçi-Kıl	-	6,519	-	9,059	39,0
Keçi-Tiftik	-	0,261	-	0,166	-36,4
Toplam	**53,491**	**31.954**	**-40,3**	**38,509**	**20,5**

Kaynak: TÜİK
Not: İlk hayvan sayımının yapıldığı 1984 yılında, küçükbaş hayvanlarda ırk ayrımı yapılmamıştır.

- Ülkesel ve bölgesel projeler uyguladık.
- Sağlanan destekler, uygulanan projeler ve yürütülen etkin çalışmalar sonucunda küçükbaş hayvan sayısında 1984 yılından itibaren devam eden azalma eğilimi tersine döndü.
- Küçükbaş hayvancılığın destekleme kapsamına alınması etkilerini hemen gösterdi ve 2002-2013 yılları arasında koyun sayısında %16,3, keçi sayısında %79,9 artış gerçekleşti.

Küçükbaş hayvancılığa sağlanan destekler

Küçükbaş hayvancılığı 2006 yılında ilk kez destekleme kapsamına aldık.

Anaç koyun ve keçi desteği

- Küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesi, ıslaha yönelik olarak kayıt altına alınması ve bu kayıtların güncellenmesi amaçlandı.
- Damızlık koyun-keçi yetiştiricileri birliklerine üye olan yetiştiricilere, 2006 yılından bu yana hayvan başına destek veriyoruz.
- Hayvan başına 5 TL olarak başlatılan destek miktarı yıllar itibariyle kademeli olarak artırılarak ve 2013 yılında 20 TL/baş'a çıkarıldı.
- Bugüne kadar 1,1 milyar TL anaç koyun ve keçi desteği verildi.

Çiğ süt desteği

- Üretimde sürdürülebilirliğin sağlanması, üreticilerin refah düzeylerinin yükseltilmesi ve süt fiyatlarındaki dönemsel dalgalanmalar karşısında korunmaları amacıyla verilmektedir.

- Çiğ süt desteği, ürettiği sütü süt işleme tesislerine satan, ulusal düzeyde üst örgütlenmesini tamamlamış bir hayvancılık örgütüne üye olan yetiştiricilere 2005 yılından bu yana verilmektedir.
- 2009 yılından itibaren küçükbaş hayvan sütüne inek sütüne göre 2,5 kat daha fazla destek verilmektedir. Küçükbaş hayvan sütüne 2013 yılında litre başına 20 krş destek verildi.
- 2012 yılında başlatılan uygulama çerçevesinde gıda güvenilirliği açısından önem arzeden soğuk zincirin tesis edilmesi özendirilerek soğutulmuş çiğ süte daha yüksek prim ödemesi başlatıldı.
- Bugüne kadar koyun ve keçi sütüne 52 milyon TL destek verildi.

Yem bitkileri desteği

- Kaliteli kaba yem ihtiyacının karşılanması amacıyla yem bitkileri ekimi yapan üreticilere verilmektedir.

Küçükbaş hayvancılık ürünlerinde gelişmeler				
		2002	2012	Artış (%) 2002-2012
Koyun	Süt (ton)	657.388	1.007.007	53,2
	Et (ton)*	75.828	102.943	35,8
	Yün (ton)	38.244	51.180	33,8
	Deri (adet)	4.261.562	4.541.122	6,7
Keçi	Süt (ton)	209.622	369.429	76,2
	Et (ton)*	15.454	23.554	52,4
	Kıl ve tiftik (ton)	2.907	3.769	29,7
	Deri (adet)	792.943	926.799	16,9
Toplam	Süt (ton)	867.010	1.376.436	58,8
	Et (ton)*	91.282	126.497	38,6
	Deri (adet)	5.054.505	5.467.921	8,2

Kaynak: TÜİK *2013 yılı verisidir.

• Üreticilere, yapay çayırmera için üretim yaptıkları ilk yıl, çok yıllık yem bitkilerinden yonca için 4 yıl ve korunga için 3 yıl süreyle, tek yıllık yem bitkileri ekilişlerinde ise üretim yaptıkları yıl için, ürünü hasat etmeleri kaydıyla dekar başına destekleme ödemesi yapılmaktadır.

• 2013 yılında aşağıda belirtilen miktarda destek verildi.

• Hükümetimiz döneminde (2003-2013), 3,1 milyar TL yem bitkileri desteği verildi.

Yem Bitkileri	Destek Miktarı
Yonca (Sulu)	50 (TL/da/yıl)
Korunga	40 (TL/da/yıl)
Tek Yıllıklar	35 TL/da
Slajlık Tek Yıllıklar	50 TL/da
Slajlık Mısır (sulu)	75 TL/da

Tiftik desteği

• Tiftik keçisi yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi ve tiftik üretiminin artırılması için ürettikleri tiftiği, Tiftik ve Yapağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği'ne (Tiftikbirlik) ve/veya kooperatiflerine satan yetiştiricilere, destekleme ödemesi yapılmaktadır.

• 2013 yılında kilogram başına 17 TL olan tiftik desteği 2014 yılı için 20 TL/kg olarak belirlendi.

• Bugüne kadar Bakanlığımızca (2006-2013) 1,1 milyon kg tiftik üretimi için 15,2 milyon TL tiftik desteği verildi.

Aşı desteği

• Hayvan hastalıkları ile mücadele amacıyla Bakanlığımızca belirlenen programlı aşılamalar için uygulayıcılara ve yetiştiricilere destek veriliyor.

• İlk kez 2005 yılında başlatıldı.

• Küçükbaş hayvanlar için 2013 yılında şap ve brucellosis aşısı için 0,50 TL/baş destekleme ödemesi yapıldı.

• Bugüne kadar 24,8 milyon TL aşı desteği verildi.

Hayvan genetik kaynaklarının korunması desteği

• 1980'li yıllardan itibaren genetik kaynakların korunması ve sürdürülebilir üretim gibi konular ön plana çıkmıştır. Bu durum ıslah hedeflerinin genişletilmesini zorunlu hale getirmiştir.

• Bu doğrultuda hayvan genetik kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla iki farklı proje kapsamında yetiştiricilere hayvan başına destek verilmektedir.

• Yerli hayvan ırklarının doğal yaşam alanlarında korunması amacıyla Hayvan Genetik Kaynaklarını Yerinde Koruma ve Geliştirme Projesi 2005 yılında başlatılarak yok olma tehdidi altında bulunan hayvan ırkları küçük koruma sürüleri halinde korunmaktadır.

• Hayvan gen kaynaklarının yerinde korunması amacıyla 2005-2010 döneminde 12 ilde,10 koyun ve 6 keçi ırkında uygulanan proje 2013 yılında 18 ilde 65 yetiştirici elinde 8.300 baş küçükbaş hayvan (10 koyun ırkı, 6 keçi ırkı) ile yürütüldü.

• 2013 yılında 622 bin TL, 2005-2013 yılları arasında ise toplam 2 milyon TL yerinde koruma desteği verildi.

• Halk Elinde Islah Projesi'nde ise küçükbaş hayvanları geliştirerek korumak, kuzu-oğlaklarının erken gelişmelerini sağlamak, ekonomik verim özelliklerini artırmak, küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin üstün verimli damızlık koç ihtiyaçlarını karşılamak, yetiştirici şartlarında kayıtlı küçükbaş hayvan sürüleri oluşturmak ve üzerinde çalışılan ırk veya genotiplere özgü yetiştirme birliklerinin kurulmasını teşvik etmektir. Aynı zamanda yetiştiricilerin her birim küçükbaş hayvandan elde edecekleri kazancın artırılması da amaçlanmaktadır.

• Proje, 2005 yılında Ankara (Ankara keçisi) ve Konya'da (Akkaraman koyunu) başlatıldı ve 2006 yılında kapsamı genişletildi, 2006-2010 yılları arasında 12 ırk/genotiple 13 ilde yürütüldü.

• Daha sonra il, ırk ve yetiştirici sayısı artırılarak 2013 yılında 58 ilde, 5.821 yetiştiriciye ait 28 farklı ırk/genotipte 871 bin baş küçükbaş hayvan desteklendi.

• 2013 yılında 39 milyon TL, 2005-2013 yılları arasında ise toplam 99,3 milyon TL destek verildi.

Kooperatif destekleri

• Bakanlığımızca tarımda kooperatifleşmenin geliştiril-

ÖNCELİKLİ SEKTÖR HAYVANCILIK...

Uygulanan destekleme ve ıslah programları ile önemli gelişmeler sağlandı. Hayvancılık, kalite ve verimliliği temel alan, teknolojiyi ön plana çıkaran, rekabet ve pazar odaklı ekonomik faaliyetler arasında yer aldı.

HAYVANCILIĞA STRATEJİK BAKIŞLA YAKLAŞTIK...

Hayvancılığı stratejik yaklaşımla ele aldık. Etkin ve rekabetçi politikalar uyguladık. Sektörün temel sorunlarını çözdük. Sektörün ihtiyacı olan temel Kanunları çıkardık. Hayvancılıkta sürdürülebilir büyümeyi sağladık.

KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIKTA HEDEFİMİZ

Uygulanacak ıslah projeleriyle verim, AB değerlerine ulaştırılacak.

Damızlık hayvan üretiminde ülkemiz yeterli duruma getirilecek.

Damızlık hayvanların sertifikasyonu tamamlanacak.

Mera ve coğrafi şartları yeterli bölgelerde küçükbaş hayvancılığa ilave destek verilecek ve kırmızı et üretimi içindeki payı artırılacak.

Eğitim çalışmalarının tamamı, her türlü altyapı ve teknik donanıma sahip örgütlere devredilecek.

Teşvik ve destekleme politikalarında bölgelere göre öncelikli faaliyetler belirlenerek bölgesel düzeydeki projeler hayata geçirilecektir.

mesi amacıyla son 11 yılda tarımsal kooperatiflere yaklaşık 2,1 milyar TL kredi desteği sağlandı.

• Tarımsal kooperatiflerin koyunculuk projelerine verilen destekler 165 kat artırıldı.

✓1990-2002 döneminde koyunculuk projelerine 1,25 milyon TL kredi desteği verilmiş iken;

✓2003-2013 döneminde 238 kooperatife ait koyun culuk projelerine 207 milyon TL kredi desteği verildi.

Bu çerçevede 410 bin baş küçükbaş hayvan temin edildi ve 11.850 aile desteklendi.

Düşük faizli kredi desteği

• Daha önce %59 olan tarımsal kredi faiz oranları kademeli olarak azaltılarak %0-8,25 aralığına çekildi.

• 2010 yılından bu yana küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde işletme ve yatırım konularında sıfır faizli, küçükbaş hayvan besiciliğinde yatırım döneminde sıfır faizli, işletme kredilerinde %50 faiz indirimli kredi imkanı getirildi.

• Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde 5 milyon TL'ye kadar, küçükbaş hayvan besiciliğinde ise 1,5 milyon TL'ye kadar faiz indirimli yatırım ve işletme kredisi kullandırılmaktadır.

• Bugüne kadar 95 bin üreticiye 1,5 milyar TL küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ve yaklaşık 2 bin üreticiye 32 milyon TL küçükbaş hayvan besiciliği için faiz indirimli kredi kullandırıldı.

Kırsal kalkınma destekleri

• Tarım-sanayi entegrasyonunu hedefleyen %50 hibe destekli 'Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı' 2006 yılında başlatıldı.

• Program kapsamında tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi, ambalajlanması ve depolanması gibi ekonomik yatırımlar, bireysel basınçlı sulama projeleri ve makine-ekipman alımları desteklenmektedir.

• Bu kapsamda hayvansal ürün işleme ve paketleme, hayvansal gübre işleme tesisi ve koyun, keçi, manda alt yapı yatırımları desteklenmektedir.

• Koyun ve keçi yetiştiriciliği yatırımları kapsamında 116 tesise 13,2 milyon TL hibe desteği verildi.

Avrupa birliği kırsal kalkınma destekleri (IPARD)

• IPARD kapsamında ülkemize ayrılan kaynak ile 42 ilimizde süt ve et üretimi için küçükbaş hayvancılık (koyun ve keçi) desteklenmektedir.

• Program ile yatırım tutarının %50'si kadar hibe desteği verilmektedir. Ancak, süt ve et üreten tarımsal işletmeler için başvuru sahibinin 40 yaşın altında ve yatırımın dağlık alanda olması durumunda hibe desteği %65'e kadar çıkmaktadır.

• Program kapsamında, et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri işleme tesisleri ile süt ve et üretimi için yeni işletme kurulumu yanında mevcut işletmelerin modernizasyonuna ve genişletilmesine de destek verilmektedir. Bu amaçla;

✓Yapım işleri,

✓Makine-ekipman alımları,

✓Bilgi sistemleri alımları,

✓Hizmet (danışmanlık) alımları desteklenmektedir.

Küçükbaş süt üretim desteği;

• Koyun veya keçi sütü üretimi yapan ve 50-500 baş süt veren koyun ve keçi kapasitesine sahip işletmelere 15 bin-1 milyon avro arasında hibe desteği verilmektedir.

• Bugüne kadar 37 proje için hibe sözleşmesi yapıldı ve 61,5 milyon TL'lik yatırım için 37,2 milyon TL hibe desteği verildi.

Küçükbaş besicilik desteği;

• Koyun veya keçi eti üretimi yapan ve 100-500 baş koyun veya keçi kapasitesine sahip işletmelere 20 bin-1 milyon avro arasında hibe desteği verilmektedir.

• Bugüne kadar 20 proje için hibe sözleşmesi yapıldı ve 15 milyon TL'lik yatırım için 9,1 milyon TL hibe desteği verildi.

Küçükbaş Hayvancılığı Geliştiren Projeler

Koyun ve keçilerde verimliliği artırma projesi

• Proje ile yetiştiricilerin elinde bulunan koyun ve keçi sürülerinde kan değişimi sağlanarak verimliliğin artırılması, sıkı kan yakınlığı nedeniyle karşılaşılan olumsuzlukların önlenmesi amaçlanmaktadır.

• 2006 yılında 10 ilde uygulamaya başlanan proje, her yıl artırılarak 2013 yılında 41 ile çıkarıldı. 2014 yılında 42 ilde uygulanacaktır.

• Bu kapsamda 2009 yılından bugüne kadar 715 yetiştiriciye 1.139 baş teke ve 2.667 yetiştiriciye ise 4.773 baş koç dağıtımı yapıldı.

Çayır-mera çalışmaları

• Meralarımızın geliştirilmesine yönelik çalışmalara önem verildi. Bu kapsamda bugüne kadar;

✓9,6 milyon hektar alanda tespit,

✓5,2 milyon hektar alanda tahdit,
✓3 milyon hektar alanda tahsis,
✓4,5 milyon dekar alanda mera ıslah çalışması tamamlandı.

• Meraların geliştirilmesi ve daha etkin kullanımı amacıyla 2013 yılında Mera Kanunu'nda değişiklik yapılarak meralarda hayvancılık yatırımlarına imkân sağlandı. Bu uygulama ile tespit ve tahdit işlemleri tamamlanan meralar, zorunlu hayvancılık tesislerinin yapılmasını sağlayacak şekilde kiralanabilecektir. Bu değişiklik ile mera ıslahı ve kullanımında yaşanan sorunların çözülmesi ve hayvancılık yatırımlarında özel sektöre imkân tanınarak hayvancılığımızın geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün (TİGEM) 'Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği' çalışmaları

• TİGEM, cumhuriyetimizin ilk yıllarından itibaren ülkemiz yetiştiricilerinin üstün vasıflı damızlık koyun taleplerinin karşılanması amacıyla damızlık koyun yetiştiriciliği faaliyetlerini sürdürmektedir.

• TİGEM, üniversiteler ile yapılan işbirliği ile koyun ıslahı alanında önemli projeleri hayata geçirerek, bu alanda ülkemizin en büyük ıslahçı kuruluşu konumuna ulaştı.

• Üniversiteler ile birlikte yapılan çalışmalar sonucunda;
✓Anadolu Merinosu,
✓Karacabey Merinosu,
✓Malya,
✓Türktahirova,
✓Acıpayam,
✓Bafra ve
✓Polatlı
koyunları ıslah edildi.

Bafra ve Polatlı koyunlarının ıslah çalışmaları 2010 yılında tamamlandı ve TİGEM adına tescil ettirildi.

• Ülkemiz koyun yetiştiricilerinin yüksek verimli ve üstün vasıflı damızlık taleplerinin önemli ölçüde karşılanabilmesi amacıyla 2005-2013 yıllarında toplam 98 bin baş damızlık hayvan dağıtımı gerçekleştirildi.

• Ülkemiz koyunculuğunda verim ve kalite artışı sağlamak amacıyla 9 işletmede damızlık koyun yetiştiriciliği kapasitesi artırılarak 58 bin ana başa çıkarıldı.

• Gözlü Tarım İşletmesi'nde münavebeli ve kontrollü mera otlatma sisteminin uygulanabilmesi için 22 bin dekar arazi TİGEM tarihinde bir ilk olarak (2,40 metre yükseklikte, 16.150 metre uzunluğunda) tel çit ile çevrilerek çobansız koyun otlatma projesinin ilk adımı atıldı.

• Yörenin damızlık keçi talebinin karşılanması amacıyla, 2013 yılında 1.000 baş damızlık keçi temin edilerek Ceylanpınar İşletmesi'nde yetiştiricilik faaliyeti başlatıldı.

Küçükbaş hayvancılık yatırımlarına hibe desteği

• Kırsal alanda yaşayan ve kendi iş gücü ile hayvancılık faaliyetlerinde bulunan küçük ölçekli aile işletmeleri destekleme kapsamına alınacaktır.

• Programın amacı mevcut sürülere damızlık erkek materyal katmak ve işletmeleri modernize etmek suretiyle hayvancılığın katma değerinin yükseltilmesini sağlamaktır.

• DAP, GAP, KOP ve DOKAP illerinde büyükbaş veya küçükbaş hayvancılık yapan yetiştiricilerimize yeni inşaat yapımı veya tadilatta %50, damızlık koç ve teke alımında %80 hibe desteği verilmesi planlanmaktadır.

'Sürü Yönetimi Elemanı , Benim Projesi'

• Çobanlık, Anadolu'da yaklaşık 6 bin yıl önce başlayan en eski mesleklerden biridir.

• Çobanlık, küçükbaş hayvancılığın kilit noktasıdır ve verimde en etkili unsurdur.

• Küçükbaş hayvancılıkta son yıllarda yaşanan olumlu gelişmeler eğitimli sürü yöneticisi ihtiyacını doğurmuştur.

• Bu amaçla uygulamaya geçirilen eğitim projesi;
✓Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği ve İŞKUR ile ortaklaşa yürütülecektir.
✓Proje kapsamında, pilot iller olarak seçilen Ankara, Sivas, Kırşehir ve Iğdır illerinde sürü yönetimi eğitimi verilmektedir. Bu kapsamda bugüne kadar 92 kişinin eğitimleri tamamlanarak sertifikaları dağıtıldı.
✓Eğitimlerde koyun ağılı ve keçi barınağı kurabilme, koyun ve keçi ırkını seçebilme, küçükbaş hayvanların besleme ve bakımını yapabilme, çoğaltabilme, bulaşıcı ve yetiştirme hastalıklara karşı koruyabilme ve mücadele edebilme, biyogüvenlik uygulamalarına hâkim olma, sağım yapabilme yeteneği kazandırması amaçlanmaktadır.

• Söz konusu eğitimin 3 yıl içinde tüm illerde verilmesi ve talepte bulunan 10 bin kişinin eğitilerek, 2014 yılından itibaren sürü yöneticisi istihdam eden işletmelerin desteklenmesi planlanmaktadır.

TARIMDA 2023 VİZYONU

Ufuk çizgimiz olan 2023'e doğru ilerlerken;

• Sürdürülebilir büyümesini devam ettiren,

• Tarımsal ekonomik büyüklükte dünyada ilk 5 ülke arasında yer alan,

• Tarımsal Gayrisafi Yurtiçi Hasılası 150 milyar dolara ulaşmış,

• Tarımsal ihracatı 40 milyar doları aşmış,

• Dünyada ve bölgesinde tarım alanında söz sahibi,

• Parçalı arazilerini birleştirerek, 14 milyon hektar alanda arazi toplulaştırmasını tamamlamış,

• 8,5 milyon hektarlık sulanabilir alanın tamamı suya kavuşmuş,

• Şap, Brusella ve Tüberkülozdan ari hale gelmiş,

bir TÜRKİYE hedefliyoruz.

2014 YILI 1. İSTİŞARE TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği tarafından 19 Ocak 2014 tarihinde, '2014 yılı İl Birlikleri 1. İstişare Toplantısı' düzenlendi. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bağlı Uluslararası Tarımsal Eğitim Merkezi Müdürlüğü toplantı salonunda gerçekleştirilen toplantıya Merkez Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, Muhasip Üye Hasan Çakır, Sekreterya Üye Necmettin Aygün, Yönetim Kurulu Üyeleri Ethem Doğan ve Mehmet Şirin Aydoğdu, Denetleme Kurulu Başkanı Cemal Yıldırım ve Denetleme Kurulu Üyeleri Ali Kaysadu, Mustafa Diken ile birlikte İl Birlikleri Başkanları ve Merkez Birliği sözleşmeli Avukatı Serhat Pak katıldı.

İl Birlikleri çalışmaları, 2014 yılında yapılacak çalışmalar ve Islah Amaçlı Hayvan Yetiştirici Birliklerinin Kurulması ve Hizmetleri Hakkındaki Yönetmeliğin 3 Ocak 2014 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan değişikliklerinin değerlendirildiği toplantının açılış konuşmasını yapan Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, toplantının amacının; birliklerin daha rahat çalışmasını temin etmek adına değiştirilen maddeler üzerinde tartışarak ortak karar almak ve alınan kararları Bakanlığın ilgili birimlerine iletmek olduğunu ifade etti.

Merkez Birliğimiz Genel Başkanı Ayhan yaptığı konuşmada küçükbaş hayvancılığın mevcut durumuna ve yapılan çalışmalara dikkat çekerek, bu konuda önemli mesafeler kaydedildiğini, küçükbaş hayvancılığın sorunlarının her platformda dile getirildiğini belirterek yönetmelikte yapılan değişikliklerin de değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkacak raporun Bakanlığa sunulacağını söyledi.

Ayhan, konuşmasında destekleme takviminin belirlen-

Toplantıda; 2014 yılında yapılacak çalışmalar ve Islah Amaçlı Hayvan Yetiştirici Birliklerinin Kurulması ve Hizmetleri Hakkındaki Yönetmeliğin 3 Ocak 2014 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan değişiklikler değerlendirildi.

diğini, 28 milyon civarında bir müracaat ile geçen yıla oranla % 20-25'lik bir artışın olduğuna vurgu yaparak "Bakanlığımız 2023 yılı hedefinde kırmızı et üretiminde küçükbaş hayvancılığın payını %24 olarak belirlemiştir. Bu da hayvan sayısının kademeli olarak artırılması anlamına geliyor. Bakanlığımız bu hedef ile küçükbaş hayvancılığa büyük önem verdiğini ortaya koymuş, hayvancılığın merkezine küçükbaş hayvancılığı oturtmuş durumdadır. Bizim de bu hedef doğrultusunda çalışmamız ve hedefi yakalamada etkin rol almamız gerekmektedir" dedi.

Ayhan, çobanlık konusunda da olumlu gelişmelerin yaşandığına dikkat çekerek, Bakanlığın "Sürü Yönetimi Elemanı Benim" projesi kapsamında gerekli eğitimlerden geçirilerek 25 bin çoban kadrosu oluşturulacağını ve bu çobanların maaşlarının bir kısmının kamu tarafından karşılanacağı şeklinde açıklamaların olduğunu söyleyerek bu gelişmelerin ciddi anlamda küçükbaş hayvancılığımıza katkısı olacağını ifade etti.

Genel Başkan Ayhan'ın konuşmasının ardından Merkez Birliği İdari ve Mali İşler Müdürü Vedat Koç tarafından eski yönetmelikte değiştirilen maddelerle ilgili bir sunum yapıldı ve Genel Başkan Veysel Ayhan, Yönetim Kurulu Üyesi Hasan Çakır ile Genel Sekreter Veysel Ören'in yönetiminde İl Birlik Başkanlarının görüşleri dile getirildi.

İstişare toplantısının neticesinde; İl Birlik Başkanları tarafından yönetmelik maddeleri üzerinde değişiklikle getirilen bazı yönetmelik hükümlerinin, Birliklerin çalışmalarını olumsuz etkileyeceği görüşünde birleşilerek, mutabakata varılan maddelerin hazırlanacak kuruluş belgelerine yansıtılması hususunda görüşbirliğine varıldı.

Genel Sekreter Veysel Ören'in, görüşülen hususları özetleyen bir değerlendirme konuşması yapmasıyla toplantı sonuçlandırıldı.

İZMİR'DEN AZERBAYCAN'A 100 ADET SAANEN KEÇİSİ...

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker'in katıldığı törenle, İzmir İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği 100 adet damızlık Saanen keçisini Azerbaycan'a uğurladı. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında gerçekleştirilen törene çok sayıda davetlinin yanı sıra, başta Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Dr. İbrahim Özcan, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, İzmir İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Özer Türer ve bazı Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri İl Birliklerinin Yönetim Kurulu Başkanları katıldı.

İzmir'e bağlı Kemalpaşa ilçesinin Armutlu köyünde 18 Mart 2014 tarihinde gerçekleştirilen törende bir konuşma yapan Bakan Eker, Bakanlık olarak kente verilen tarım ve hayvancılık desteklerini anlattı ve İzmir'de 46 bin kayıtlı çiftçiye 1.7 milyar lira karşılıksız nakdi hibe desteklemesi ödemelerinde bulunulduğunu, bunun yaklaşık yarısının hayvancılığa ayrıldığını söyledi.

Türkiye'nin kendi yetiştirdiği damızlık düve ihracatının ilk olarak İzmir'de başlatıldığını hatırlatan Eker, ''Şimdi de, yine ilk kez yapılacak damızlık saanen ırkı keçi ihracatını gerçekleştireceğiz. Türkiye 1960 yılından beri bunları ithal ediyordu. Artık ihracata başladı. Keçi sütü giderek talebi artan bir ürün. Gıda sanayinde çok kullanılıyor. Bunları Türkiye'de yetiştiriyoruz ve damızlık olarak ihraç noktasına geldik'' dedi.

İzmir İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Özer Türer, Türk Cumhuriyetleri ve Rusya başta olmak üzere yurt dışından yoğun bir satın alma talebi ile karşı karşıya kaldıklarını belirterek, ilk etapta 90'ı dişi, 10'u teke olmak üzere 100 adet keçi ihraç edeceklerini dile getirdi.

ESKİŞEHİR VE AFYONKARAHİSAR'DA İŞLETME ZİYARETLERİNDE BULUNULDU

Hayvancılık Genel Müdürü Mustafa Kayhan, ülkemizde küçükbaş hayvan ıslahının temellerinin iyi atıldığını ve Bakanlığın desteklediği projelerle gelinen noktada önemli ilerlemeler kaydedildiğini söyledi.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği'nden oluşan heyet, 17 Şubat 2014 tarihinde Eskişehir ve Afyonkarahisar İl Birliklerini ziyaret ederek bazı işletmelerde çeşitli incelemelerde bulundu.

Heyette Hayvancılık Genel Müdürü Mustafa Kayhan, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdür Yardımcısı Necati Tulgar, Hayvancılık Genel Müdürlüğü Altyapı ve Çevre İzleme Daire Başkan Vekili Ramazan Koçak, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan , Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik ve Genel Sekreter Veysel Ören yer alırken, Eskişehir Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdür Vekili Salih Çildem ile Bahri Dağdaş Araştırma Enstitüsü'nden Dr. Şükrü Dursun ve Dr. Eyüp Başer heyete Eskişehir'de katıldılar.

Heyet önce Eskişehir İlinin Gülçayır Sivrihisar köyünde bulunan Erdal Kaya ve Mehmet Altıntaş'a ait işletmeleri ziyaret ederek, işletmelerde bulunan Orta Anadolu Merinosundaki durumu ıslah açısından görme imkanını buldu.

Genel Başkan Veysel Ayhan, bir açıklama yaparak, projelerin başladığı günden bu güne çok fazla yol kat edildiğini vurgulayarak, "Halk Elinde Hayvan Islahı Ülkesel Projesi" alt projelerinin başarıyla uygulandığını ve projenin, alanında sivil toplum kuruluşları ve devletle ortaklaşa yürütülmesi bakımından dünyada örneğine az rastlanan bir proje olduğunu belirterek, sürülerde elden aşım yapılarak soy kütüğü sistemin oluşturulduğunu ve bu çalışmaların somut çıktılarının gözlemlendiğini ifade etti.

Proje lideri Dr. Şükrü Dursun ve Eskişehir Birlik Başkanı Mehmet Köksal sürülerin verim kayıtlarına ilişkin olarak projenin başladığından bugüne kadar kuzuların 120. gün ağırlığında ortalama 5 kg et verim artışının sağlandığını, ayrıca 120. gün ağırlığının damızlık seçiminde önemli bir kriter olduğunu, uygulanan ıslah programı ve seleksiyonla damızlığa seçildiklerini, ikizlik oranında çevre şartlarının iyileştirilmesine bağlı olarak %20-25'lik bir artışın olduğunu, koçlarla elden aşım yapıldığı için doğan kuzuların kaliteli ve üniform bir yapıda olduğunun gözlendiğini belirttiler.

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdür Yardımcısı Necati Tulgar, proje sürülerindeki verim artışları hakkındaki bilgi vererek, projeler sayesinde yetiştiricinin bilinçlendiğini ve sürülerinin saf ırk olma yolunda ilerlediğini belirtti.

Yetiştirici Mehmet Altıntaş, 8 senedir sürüsünde saf ırk yetiştirmeyi hedeflediğini söyleyerek; yetiştirdiği damızlık hayvanlardan memnun olduğunu, doğan kuzular içerisinde 8 kg doğum ağırlığı elde edildiğinden, 120 gün sonunda bazılarının 45-50 kg canlı ağırlığa ulaştığından ve ikizlik oranının %25 arttığından bahsetti.

Altıntaş, yetiştirici olarak kaliteli damızlık koç alımlarında 4 bin-5 bin TL verebileceğini vurgulayarak, ıslahta damızlık değeri belli olan koçların önemli olduğunu, Bölge olarak Orta Anadolu Merinos ırkında damızlık koç ve koyunların genetik yapılarının iyileştirildiğini ifade etti.

Ziyaret esnasında sabah

doğumu başlamış, ikiz doğum gerçekleştiren bir koyunun kuzularının tartılmasında yavrulardan birinin 5,4 kg diğerinin de 7 kg doğum ağırlıklarının olduğu görüldü. Doğan kuzuların tartımları yapılarak kulak küpeleri takıldı ve verim kayıt defterine annelerinin ve kendilerinin kulak numaraları ve doğum ağırlıkları kaydedildi.

Ziyaretin Afyonkarahisar bölümünde heyet, Afyonkarahisar İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mevlüt Topkaya tarafından karşılanarak burada Birliğe ait Damızlık Yetiştirme ve Test İstasyonu ile işletme ziyaretleri yapılarak, yetiştiricilerle görüş alışverişinde bulunuldu.

Afyonkarahisar İl Birliğine ait toplantı salonunda Ramlıç ırkı proje yürütücüsü ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Veteriner Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Tekerli tarafından heyete bir sunum yapıldı.

Prof. Dr. Tekerli sunumunda, Afyonkarahisar'da yürütülen projenin başladığı tarihten bu güne kadar kat edilen gelişmeler (verim artışları) hakkında bilgiler verirken, projenin başlangıcından bugüne, 5 yılda doğum ağırlığında %5-7'lik artış ve 120. gün canlı ağırlığında ise %15-20 gibi bir artışın gözlendiğini ifade etti. Daha sonra İl Birliğine ait Damızlık Yetiştirme ve Test İstasyonu'nda yetiştirici elinde yürütülen Ramlıç ırkı projeleri incelenerek Eskişehir İlindeki gibi üniform yapıda kuzuların elde edildiği ve yetiştirici elindeki anaç damızlık küçükbaşların her geçen gün saf yetiştirmeye doğru yöneldiği görüldü.

Hayvancılık Genel Müdürü Mustafa Kayhan, ülkemizde küçükbaş hayvan ıslahının temellerinin iyi atıldığını ve Bakanlığın desteklediği projelerle gelinen noktada önemli ilerlemeler kaydedildiğini söyledi.

Kayhan, soykütüğü sisteminin kurulması ve sürü yönetimi kursu almış çoban istihdam eden işletmelere destekleme yapılmasının planlandığını ifade ederek ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Ziyaretlerin son bölümünde Afyonkarahisar Birlik Başkanı Mevlüt Topkaya, Genel Müdür Mustafa Kayhan ve Genel Müdür Yardımcısı Necati Tulgar'a günün anısına birer hediye takdim etmesiyle program son buldu.

2014 YILI PROGRAMI DEĞERLENDİRİLDİ

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü'nce (TAGEM) 3-7 Mart 2014 tarihlerinde Antalya'da 2014 Yılı Program Değerlendirme Toplantıları gerçekleştirildi.

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan ve Genel Sekreter Veysel Ören'in de katıldığı toplantıda Merkez Birliğimizce uygulamaya konulan "Damızlık Koyun Keçi Islah Bilgi Sistemi" yazılımı ile ilgili bir sunum yapıldı.

Toplantılar; Büyükbaş, Küçükbaş ve Hayvan Genetik Kaynakları Araştırmaları, Bitkisel Gıda Araştırmaları, Hayvan Sağlığı Araştırmaları, Hayvansal Gıda ve Yem Araştırmaları, Kanatlı ve Küçük Evciller Araştırmaları ile Su Ürünleri Araştırmaları olmak üzere 6 konu başlığında; sonuçlandırılan, devam eden ve yeni teklif edilen araştırmalara ait sunumlar yapılarak konular detaylı bir şekilde değerlendirildi.

Açılış konuşmasını yapan TAGEM Genel Müdür Yardımcısı Dr. Necati Tulgar, Tarımsal Araştırma Master Planı hedefleri doğrultusunda her yıl değerlendirme toplantıları düzenlendiğini, araştırmacıların projelerini hazırlayıp Proje Değerlendirme Toplantılarına getirdiğini ve bu toplantılarda projelerin tüm paydaşlarla birlikte değerlendirilerek karara bağlandığını ifade etti.

Hayvancılık ve Su Ürünleri Araştırmaları Daire Başkanı Dr. Bekir Ankaralı büyükbaş, küçükbaş ve genetik kaynakları araştırmaları ile ilgili yaptığı sunumda 17 araştırma biriminde toplam 114 araştırmacı personelle projelerin yürütüldüğünü söyleyerek projeler hakkında bilgi sundu.

Toplantıda, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği'nce oluşturulan "Damızlık Koyun Keçi Islah Bilgi Sistemi" yazılımı ile ilgili BİLTAY firmasının temsilcisi Alper Bilge tarafından bir sunum gerçekleştirildi. Sunum sonrası katılımcılar tarafından yazılımdaki eksiklikler dile getirilerek düzeltilmesi yönünde değerlendirmeler yapıldı.

Programın son gününde kırmızı et üretimi ile ilgili bir panel gerçekleştirilerek; toplantı, katılımcıların dilek ve temennileriyle sona erdi.

*Ayrıntı için; www.turkiyekoyunkeci.org

AKSARAY'DA "2. GELENEKSEL ÇOBANLAR YARIŞIYOR" ETKİNLİĞİ DÜZENLENDİ

17 Mart 2014 tarihinde Aksaray Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen bilgi yarışmasında 120 çoban arasından finale kalan 8 çobanın yarışması bir hayli çekişmeye sahne oldu.

Aksaray İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği ve Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü'nce geleneksel hale getirilerek bu yıl ikincisi düzenlenen "Çobanlar Yarışıyor" programı yoğun bir katılım ve ilgiyle gerçekleştirildi.

17 Mart 2014 tarihinde Aksaray Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen bilgi yarışmasında 120 çoban arasından finale kalan 8 çobanın yarışması bir hayli çekişmeye sahne oldu.

Programa; Vali Şeref Ataklı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Belediye Başkanı Nevzat Patla, Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Merkez Birliği Denetleme Kurulu Üyesi Mustafa Diken, Diyarbakır İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Abdullah Çetinkaya, Isparta İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Yaşar Köroğlu, Niğde İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Erdoğan Yılmaz, Antalya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Zeliha Öztürk ve çok sayıda davetli katıldı.

Açılış konuşmasını yapan Aksaray İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mahmut Aktürk, ülkemizdeki çobanlık sıkıntısına dikkat çekmek ve mevcut çobanları eğitime yöneltmek amacıyla bu yarışmayı organize ettiklerini belirterek, ülkemiz küçükbaş hayvancılığının önündeki en büyük engellerden birinin çoban sıkıntısı olduğunu dile getirdi.

Aktürk, hem mevcut sıkıntılara dikkat çekmek hem de toplumda çobana karşı oluşan olumsuz önyargıların önüne geçebilmek için bu etkinliği düzenlediklerini vurgu yaparak, üreticileri eğitime teşvik etmek ve eğitimlerle verimliliği artırmak, en az masrafla karlı hayvancılık çalışmaları yaptıklarını söyledi. Aktürk, yarışma için de bir ay önceden eleme sınavları yapıldığını ve yaklaşık 120 çoban arasından 8 finalistin seçildiğini bu yarışmada birinciye 3 bin lira, ikinciye 2 bin lira, üçüncüye bin lira ve diğer yarışmacılara birer çeyrek altın verileceğini ifade etti.

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan konuşmasında dünyada 1 milyara yakın insanın açlıkla karşı karşıya olduğunu, 1.5 milyar insanın da fazla beslendiğini ifade ederek tüketimde bir dengesizliğin olduğunu, bu dengesizliğin giderilebilmesi için üretime önem verilmesi gereğine işaret etti. Türkiye'de hayvancılığın önemli bir dalı olan koyun keçi yetiştiriciliğinin son 7-8 yıla kadar üvey evlat gibi görüldüğünü söyleyen Ayhan, gelişmiş ülkelerde 150-200 yıl önce başlayan örgütlenmeye karşın ülkemizde 2005 yılından itibaren İl Birliklerinin kurulduğunu, 2006 yılında kurulan Merkez Birliği ile bugün 80

ilde 200 bin üyesiyle bu sektöre hizmet edildiğini söyledi.

Bütün peygamberlerin çobanlık yaptıklarını ve kutsal bir meslek olarak görülmesi gereğine işaret eden Ayhan, İl Birlikleri ve Merkez Birliği olarak her platformda bunun dile getirildiğini, Merkez Birliğince Mesleki Yeterlilik Kurumu nezdinde çobanlık meslek standardının hazırlandığını ve önümüzdeki günlerde resmi gazetede yayınlanacağını söyledi. Ayhan, çobanlara yönelik sürü yönetimi elemanı kurslarına dikkat çekerek, sertifikalı çoban istihdam edecek işletmelere 8 bin lira destek sağlanacağını ifade etti.

Genel Başkan Ayhan konuşmasının sonunda küçükbaş hayvancılığın önemine vurgu yaparak her yıl 3 milyon civarında küçükbaş hayvanın kurbanlık ihtiyacını karşıladıklarını, 100 yıl geçse de bu coğrafyada koyun keçi üretiminden vazgeçilemeyeceğini ve üretimin geliştirilerek devam etmesi gerektiğini sözlerine ekledi.

Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Bestami Zabun konuşmasında eğitim yayım faaliyetlerinden bahsederek 2013 yılında 705 kurs ile yaklaşık 10 bin üreticiye eğitim verildiğini söyledi. Belediye Başkanı Nevzat Patla da organizasyonda emeği geçenlere teşekkür ederek hayvancılık konusunda ciddi yatırımlar yapıldığını ve bu sektöre fazlasıyla önem verildiğini söyledi.AK Parti Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz ise çobanlığın kutsal bir meslek olduğunu ve çobanlığa sağlanacak meslek statüsünün çok önemli bir gelişme olduğunu dile getirerek tarım ve hayvancılıkta çok önemli adımlar atıldığını, Aksaray'ın önemli bir potansiyele sahip olduğunu hayvancılığın desteklenmesi noktasında büyük gayret sarfedildiğini ve önümüzdeki süreçte de yapılabilecek çalışmaları hep birlikte gerçekleştireceklerini söyledi.

Vali Şeref Ataklı da çobanlığın geri bir iş olmadığını, güzel ve diğer mesleklere örnek olabilecek bir meslek olduğunu ifade ederek eğitim çalışmalarının başarıyla yürütülmesini temenni etti.

Protokol konuşmalarını takiben Türk halk müziği sanatçısı Mine Gez sazıyla çalıp söylediği türkülerle katılımcıları coşturdu. Aksaray Malaklısı Irkları Geliştirme Derneği tarafından yapılan gösteride Aksaray Malaklıları görücüye çıktı.

Gösterilerin ardından 8 finalistin yarışması son derece çekişmeli geçti. Bilgi yarışması sonucunda Hasan Hüseyin Sıltav birinci olup 3 bin lira para ödülünü kazanırken, Fahri Bakır ikinci olarak 2 bin lira ve Halil Uğuz ise üçüncü olarak bin lira para ödülünü kazandılar. Diğer yarışmacılara ise birer çeyrek altın hediye edildi.

Yarışmacılara ödülleri ile birlikte Aksaray ilinde ''Sürü Yönetimi Elemanı Benim'' projesi kapsamında açılan kursu başarıyla tamamlayan kursiyerlere sertifikaları salondaki Protokol tarafından verilerek program sonuçlandırıldı.

8 finalistin yarışması son derece çekişmeli geçti. Bilgi yarışması sonucunda Hasan Hüseyin Sıltav birinci olup 3 bin lira para ödülünü kazanırken, Fahri Bakır ikinci olarak 2 bin lira ve Halil Uğuz ise üçüncü olarak bin lira para ödülünü kazandılar. Diğer yarışmacılara ise birer çeyrek altın hediye edildi.

VAN'DA HAYVANCILIK ÇALIŞTAYI

Van'da AK Parti Van Milletvekili Mustafa Bilici, Hayvancılık Genel Müdürlüğü Islah ve Geliştirme Daire Başkanı Dr. Ali Ayar, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, Van Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdür Vekili Yardımcısı Ahmet Tam, VATSO Yönetim Kurulu Başkanı Mirza Nadiroğlu, Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Nurhan Dayan ve çok sayıda sektör temsilcilerinin katıldığı hayvancılık çalıştayı düzenlendi.

Çalıştayda bir konuşma yapan Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, Van'ın Türkiye'nin önemli küçükbaş hayvan stok bölgelerinden olduğunu ve ülke hayvancılığı içerisinde küçükbaş hayvancılığı önemsediklerini belirterek, yetiştirici birlikleri olarak Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker'i Cumhuriyet tarihinin en başarılı Bakanlarından biri olarak gördüklerini söyledi.

Cumhuriyet tarihinde hiçbir hükümet tarafından verilmeyen tarım ve hayvancılık desteklerinin çiftçilerimize verildiğini kaydeden Çelik, "Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde et ve süt sığırcılığına %70'lere varan hibe destekler sağlanırken küçükbaş hayvancılığa yapılan desteklemeler sonucunda da hayvan varlığında %10 gibi bir artış sağlanmıştır. Son sekiz yılda ilimizde ilk defa çok sayıda hayvancılık kooperatifi projesi desteklenmiş, bu kapsamda 23 adet projeye toplam 17,5 milyon TL destek verilmiştir. İlimizde yaşanan depremden dolayı yetiştiricilerimize hibe olarak 60 milyon TL yem desteği dağıtılmıştır" şeklinde konuştu.

Çalıştay sonrasında Nihat Çelik tarafından küçükbaş hayvancılığa sağlamış oldukları destek ve katkılardan dolayı AK Parti Van Milletvekili Mustafa Bilici'ye ve Islah ve Geliştirme Daire Başkanı Dr. Ali Ayar'a birer plaket takdim edildi.

Türkiye Ziraat Odalarından Merkez Birliğimize Ziyaret

TZOB Genel Sekreteri Hikmet Yavuzyiğit ve Hukuk Müşaviri Cahit Babacan Merkez Birliğimize nezaket ziyaretinde bulundular. Merkez Birliği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, ziyaret esnasında küçükbaş hayvancılık konusundaki son gelişmeler hakkında bilgiler verdi. Küçükbaş hayvancılığa verilen desteklemeler ve yürütülen ıslah çalışmaları hakkında da açıklamalarda bulunan Çelik, Ziraat Odalarıyla da kardeş kuruluş olduklarını kaydetti.

ANKARA İLÇELERİNDE İŞLETME ZİYARETLERİ...

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, 15-16 Şubat 2014 tarihlerinde Ankara ilçelerinden Haymana ve Sincan da işletme ziyaretleri yaparak yetiştiricilerle görüşmelerde bulundu.

Halk Elinde Hayvan Islahı Ülkesel Projesi kapsamındaki işletmelerde, gelişmeleri yerinde inceleyen Başkan Ayhan, yetiştiricilerden bilgi aldıktan sonra kendilerine projeye sağladıkları katkılar nedeniyle teşekkür etti.

Ayhan, ziyaret programı kapsamında; Haymana'ya bağlı Yeşilyurt Köyünden Ali Fuat Varol, Durutlar köyünden Kemal Akçil, Osman Yaman, Ahmet Kılınç ve Halis Kılınç ile Sincan'a bağlı Çokören köyünden Mehmet Ali Demir'e ait işletmelerde çeşitli incelemelerde bulundu.

SETAM'DA KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK PANELİ...

Sosyal Ekonomik ve Teknolojik Araştırma Merkezi (SETAM) tarafından 15 Şubat 2014 tarihinde Ankara'da bir panel düzenledi.

Çeşitli sektörlerin durumları ve sorunlarını panel, konferans gibi etkinliklerle mercek altına alan SETAM, bu defa Tarım ve Hayvancılık konusunu ele aldığı panelde küçükbaş hayvancılığı sorguladı.

SETAM Başkanı Abdullah Doğru bu yıl tarım ve hayvancılıkla ilgili çalışmalar kapsamında çeşitli toplantılar yapılacağını söyledi.

Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Dr. İbrahim Özcan ve Merkez Birliğimiz Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan'ın panelist olarak yer aldığı etkinliğe, yetiştiricileri temsilen Edirne'den Mansur İriş ve Polatlı'dan Hüseyin Yeşilyaprak katıldı.

Moderatörlüğünü Sayıştay Uzman Denetçisi Yücel Turhan'ın yaptığı panelde Hayvancılık Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Dr. İbrahim Özcan ve TÜDKİYEB Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan küçükbaş hayvancılıkla ilgili bilgi sundular.

TDSYMB'DEN 5. RESİM VE ŞİİR YARIŞMASI...

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği ve Ankara Üniversitesi Rektörlüğü ortaklığında düzenlenen ve İl Birliklerine üye olan işletmelerde yaşayan çocukların katıldığı resim ve şiir yarışmasının beşinci ödül töreni 30 Ocak 2014 tarihinde Ankara Üniversitesi Rektörlüğü 100. Yıl salonunda gerçekleştirildi.

Törene Ankara Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ayhan Elmalı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Dr. İbrahim Özcan, TDSYMB Genel Başkanı Cemalettin Özden ve Yönetim Kurulu Üyeleri ile Genel Sekreter Hüseyin Velioğlu, TÜDKİYEB Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Yönetim Kurulu Üyesi M. Şirin Aydoğdu ve Genel Sekreter Veysel Ören ile Veteriner Hekimler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Talat Gözet dışında çeşitli kamu ve sivil toplum örgütleri temsilcileri katıldı.

Dereceye giren çocuklardan birine de ödülü Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan tarafından verildi.

Ülkemizde Küçükbaş Hayvancılığın Analizi

Yrd. Doç. Dr. Ferhan SAVRAN
Çanakkale İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı

Ülkemizde 2001 yılından bu yana küçükbaş hayvan sayılarında önce bir düşüş, son üç yılda ise artış gözlenmektedir. Tablo 1'den de izlenebileceği gibi koyun sayısı 2001-2007 arasında azar azar düşerken 2007-2010 arasında hızlı bir düşüş yaşanmıştır. Benzer değişim keçi sayılarında da takip edilmektedir. Özellikle 2007 yılından sonra hayvancılık sektöründeki olumsuz gelişmelere tepki olarak birçok üretici hayvanlarını kestirmek zorunda kalmıştır. 2010 yılından itibaren ise; canlı hayvan ithalatının başlaması, dişi yavru kesiminin sınırlandırılması ve teşviklerin artırılması sektörün canlanmasını sağlamıştır.

Toplam et üretimi içerisinde küçükbaşın oranı %11 ile %20 arasında değişmekte olup 2007 ve 2008 yıllarında ise %25 ve %23'e kadar yükselmiştir. Artışın temel nedeni bu yıllarda kesilen büyükbaş hayvan sayısının azalmasıdır.

Tablo 1 - Türkiye'de Küçükbaş Hayvan Sayıları

Yıllar	Koyun	Keçi
2001	26.972.000	7.022.000
2002	25.173.706	6.780.094
2003	25.431.539	6.771.675
2004	25.201.155	6.609.937
2005	25.304.325	6.517.464
2006	25.616.912	6.643.294
2007	25.462.293	6.286.358
2008	23.974.591	5.593.561
2009	21.749.508	5.128.285
2010	23.089.691	6.293.233
2011	25.031.565	7.277.953
2012	27.425.233	8.357.286

Canlı hayvan değerleri

Ülkemizdeki canlı hayvan değerleri tablodan da izleneceği gibi yıllar itibariyle hayvan sayılarındaki artışa bağlı olarak artış göstermiştir. Koyun canlı hayvan değerleri 2008 yılında toplam hayvan değerleri içindeki oranı %18,63 iken 2012 yılında %20,82'ye yükselmiştir. Aynı yıllarda kıl keçisi için bu oran %3,39'dan %5,48'e yükselmiştir. Bu verilerden farklı olarak Tiftik keçisi canlı hayvan değeri oranı %0,1'den %0,08'e gerilemiştir. Buradan da Tiftik keçilerindeki olumsuz etkinin devam ettiği söylenebilir.

Et üretimi ve verimi

Ülkemizde 2002- 2012 yılları arasındaki et üretimi ve verimi incelendiğinde toplam küçükbaş hayvan sayısı içinde kesilen hayvanların oranı 2007 ve 2010 yılları hariç %17-21 arasında değişmektedir. 2007 yılında ise kesilen küçükbaş hayvanların oranları %24, 2011 yılında ise %28 olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında küçükbaş hayvan varlığındaki artışa paralel olarak kesilen hayvan sayısında da artış olmuştur. Yıllar itibariyle küçükbaş hayvan birimi başına düşen et miktarında bir artış görülmemektedir (verim 18-20 kg/baş).

Söz konusu yıllar itibariyle toplam et üretimi içerisinde küçükbaşın oranı %11 ile %20 arasında değişmekte olup 2007 ve 2008 yıllarında ise %25 ve %23'e kadar yükselmiştir. Artışın temel nedeni bu yıllarda kesilen büyükbaş hayvan sayısının azalmasıdır.

Süt üretimi ve verimi

Toplam küçükbaş hayvanlar içinde sağılan hayvanların payı 2002 yılında %54 iken bu oran 2006-2008 yıllarında %39'a kadar düşmüştür. 2009 yılından artış göstererek 2012 yılında %46 olmuştur. Bu gelişmede; dişi bireylerin kesilmesindeki sınırlamalar ile canlı hayvan ithalatının etkisi görülmektedir. Toplam süt üretiminin 2002-2004 yıllarında %10'u, 2010-2012 yıllarında ise %8'i küçükbaş hayvancılığından elde edilmektedir. Küçükbaş süt verimlerinde ise 2002 yılında birim hayvan başına 50kg süt elde edilirken bu miktar 2004-2012 yıllarında 83 kg olarak sabit kalmıştır. 2004 yılından bu yana verimliğin yeterince artırılamamış olması da bir sorundur.

Bitkisel ve hayvansal üretim değerleri

Bitkisel ve hayvansal üretim miktara ve fiyata bağlı olarak yıllar itibariyle artış göstermiştir. Ürünlerin pazarlanma oranları ise bitkisel üretimde %80'ler civarında iken, hayvansal ürünlerde %57'ler seviyesinde kalmaktadır. Ülkemizde bitkisel üretim değerinin büyük bir kısmının pazarlanmakta olduğu, hayvansal üretim açısından ise bu değerin bitkisel üretime oranla çok daha az olduğu gözlenmektedir. Bu farkın ortaya çıkmasının önemli bir nedeni hayvansal üretim altında yer alan canlı hayvanların pazarlama değerindeki oranıdır (%40). Hayvancılık sektöründe canlı hayvanların pazarlanamamasından dolayı söz konusu potansiyelin gerçek değere dönüştürülememesidir. Hayvancılık sektöründe diğer bir üretim değeri ise hayvansal ürünlerdir. Söz konusu ürünlerin pazarlama değerlerinin 2003 yılından itibaren %76'lar civarında olması, 2010-2012 yıllarında bu oranın %80'e yükselmesi ürünlerin pazarlanması yönünde yeterli olmamakla birlikte iyileştirmeler olduğunu göstermektedir.

CANLI HAYVAN DEĞERLERİ											
Canlı Hayvanlar	2008		2009		2010		2011		2012		2008-2012 % Değişim
	Değer (TL)	Pay (%)	Değer (TL)	Pay (%)	Değer (TL)	Pay (%)	Değer (TL)	Pay (%)	Değer (TL)	Pay (%)	
Koyun	4.754.072.635	18,63	5.477.305.577	19,35	9.562.679.825	20,40	12.488.261.430	20,79	13.227.839.948	20,82	178
Kıl keçisi	865.258.680	3,39	1.014.976.244	3,61	2.125.609.829	4,53	3.027.951.543	5,04	3.484.398.785	5,48	303
Tiftik Keçisi	25.069.684	0,10	25.312.374	0,09	39.739.461	0,08	50.580.253	0,08	52.262.994	0,08	108
Sığır	17.571.783.858	68,85	19.290.069.415	68,54	31.969.221.480	68,20	40.959.199.611	68,18	42.874.967.253	67,47	144
Manda	112.856.323	0,44	128.719.322	0,46	177.903.153	0,38	241.092.073	0,40	282.008.589	0,44	150
At	173.536.402	0,68	95.582.583	0,34	160.142.382	0,34	166.880.479	0,28	141.461.430	0,22	-18
Katır	65.131.945	0,26	38.026.305	0,14	57.591.563	0,12	58.607.520	0,10	58.012.152	0,09	-11
Eşek	85.441.572	0,33	57.922.288	0,21	96.118.229	0,21	91.306.245	0,15	75.033.168	0,12	-12
Deve	3.120.000	0,01	1.691.000	0,01	3.446.775	0,01	3.852.000	0,01	4.912.875	0,01	57
Tavuk	1.734.001.950	6,79	1.900.039.119	6,75	2.512.330.853	5,36	2.833.860.373	4,72	3.167.544.703	4,98	83
Hindi	94.550.610	0,37	105.883.203	0,38	132.132.656	0,28	120.277.726	0,20	140.023.473	0,22	48
Ördek	6.514.752	0,03	6.228.456	0,02	6.706.016	0,01	8.211.677	0,01	7.708.795	0,01	18
Kaz	29.733.061	0,12	33.823.539	0,12	29.423.001	0,06	26.836.094	0,04	30.449.288	0,05	2
TOPLAM	25.521.071.474	100,00	28.145.579.425	100,00	46.873.045.222	100,00	60.076.917.025	100,00	63.546.623.452	100,00	149

ET ÜRETİMİ VE VERİMİ												
	TOPLAM KÜÇÜKBAŞ SAYISI	KESİLEN KÜÇÜKBAŞ SAYISI	KESİLEN KÜÇÜKBAŞ PAYI (%)	KÜÇÜKBAŞ ET ÜRETİMİ PAYI (%)	KÜÇÜKBAŞ ETİN PAYI (%)	VERİM (Kg/ Baş)	TOPLAM BÜYÜKBAŞ SAYISI	KESİLEN BÜYÜKBAŞ SAYISI	KESİLEN BÜYÜKBAŞ PAYI (%)	BÜYÜKBAŞ ET ÜRETİMİ PAYI (%)	BÜYÜKBAŞ ETİN PAYI (%)	VERİM (Kg/ Baş)
2002	31.953.800	5.450.323	17	106.735	14	20	9.924.575	3.558.324	36	656.888	86	185
2003	32.203.214	4.768.090	15	85.981	13	18	9.901.458	3.191.611	32	582.620	87	183
2004	31.811.092	5.074.997	16	90.316	11	18	10.173.246	3.722.956	37	731.948	89	197
2005	31.821.789	5.522.751	17	98.523	13	18	10.631.405	3.269.862	31	644.940	87	197
2006	32.260.206	6.369.520	20	110.165	14	17	10.971.880	3.511.652	32	683.184	86	195
2007	31.748.651	7.685.214	24	141.659	25	18	11.121.458	2.013.523	18	433.952	75	216
2008	29.568.152	6.356.428	21	110.491	23	17	10.946.239	1.743.358	16	371.953	77	213
2009	26.877.793	4.603.390	17	86.308	21	19	10.811.165	1.506.930	14	326.291	79	217
2010*	29.382.924	8.093.130	28	158.747	20	20	11.454.526	2.617.966	23	621.971	80	238
2011	32.309.518	6.733.638	21	130.394	17	19	12.483.969	2.579.020	21	646.520	83	251
2012	35.782.519	5.467.921	15	114.764	13	21	14.022.347	2.798.460	20	801.080	87	286

SÜT ÜRETİMİ VE VERİMİ												
	TOPLAM KÜÇÜKBAŞ SAYISI	SAĞILAN KÜÇÜKBAŞ SAYISI	SAĞILAN KÜÇÜKBAŞ PAYI (%)	KÜÇÜKBAŞ SÜT ÜRETİMİ (ton)	KÜÇÜKBAŞ SÜTÜN PAYI (%)	VERİM (Kg/ Baş)	TOPLAM BÜYÜKBAŞ SAYISI	SAĞILAN BÜYÜKBAŞ SAYISI	SAĞILAN BÜYÜKBAŞ PAYI (%)	BÜYÜKBAŞ SÜT ÜRETİMİ (ton)	BÜYÜKBAŞ SÜTÜN PAYI (%)	VERİM (Kg/Baş)
2002	31.953.800	17.190.631	54	867.009	10	50	9.924.575	4.444.195	45	7.541.559	90	1.697
2003	32.203.214	15.603.873	48	1.048.095	10	67	9.901.458	5.097.740	51	9.562.916	90	1.876
2004	31.811.092	12.395.764	39	1.030.802	10	83	10.173.246	3.915.084	38	9.648.604	90	2.464
2005	31.821.789	12.593.084	40	1.043.637	9	83	10.631.405	4.036.302	38	10.064.260	91	2.493
2006	32.260.206	12.666.537	39	1.048.440	9	83	10.971.880	4.224.485	39	10.903.659	91	2.581
2007	31.748.651	12.373.616	39	1.020.074	8	82	11.121.458	4.259.900	38	11.309.715	92	2.655
2008	29.568.152	11.639.859	39	956.442	8	82	10.946.239	4.111.682	38	11.286.598	92	2.745
2009	26.877.793	11.238.680	42	926.429	7	82	10.811.165	4.165.509	39	11.615.757	93	2.789
2010	29.382.924	13.166.147	45	1.089.643	8	83	11.454.526	4.397.202	38	12.454.031	92	2.832
2011	32.309.518	14.594.255	45	1.213.410	8	83	12.483.969	4.801.360	38	13.842.800	92	2.883
2012	35.782.519	16.570.700	46	1.376.436	8	83	14.022.347	5.478.359	39	16.024.827	92	2.925

BİTKİSEL VE HAYVANSAL ÜRETİM DEĞERLERİ												
	BİTKİSEL			HAYVANSAL			CANLI HAYVANLAR			HAYVANSAL ÜRÜNLER		
	Üretim Değeri (000.000 TL)	Pazarlanan Değer (000.000 TL)	Pazarlanan Değerin Payı (%)	Üretim Değeri (000.000 TL)	Pazarlanan Değer (000.000 TL)	Pazarlanan Değerin Payı (%)	Üretim Değeri (000.000 TL)	Pazarlanan Değer (000.000 TL)	Pazarlanan Değerin Payı (%)	Üretim Değeri (000.000 TL)	Pazarlanan Değer (000.000 TL)	Pazarlanan Değerin Payı (%)
2002	32.264	24.833	77	19.871	9.063	46	10.471	3.826	37	9.400	5.236	56
2003	40.569	33.668	83	27.824	15.613	56	14.381	5.453	38	13.443	10.161	76
2004	45.680	37.736	83	33.969	18.875	56	18.395	7.003	38	15.574	11.872	76
2005	50.940	42.207	83	37.425	20.527	55	20.919	8.048	38	16.506	12.479	76
2006	54.515	45.512	83	41.841	23.014	55	22.943	8.825	38	18.898	14.189	75
2007	56.787	47.382	83	47.588	27.424	58	24.666	9.698	39	22.922	17.726	77
2008	66.010	54.945	83	49.338	28.236	57	25.521	10.085	40	23.817	18.152	76
2009	68.267	56.716	83	54.756	31.713	58	28.146	11.188	40	26.611	20.524	77
2010	80.038	67.394	84	85.001	49.317	58	46.873	18.727	40	38.128	30.590	80
2011	88.979	74.167	83	102.649	58.246	57	60.077	24.130	40	42.572	34.116	80
2012	87.850	73.313	83	112.868	64.678	57	63.547	25.454	40	49.322	39.223	80

Hayvancılık sektöründe diğer bir üretim değeri ise hayvansal ürünlerdir. Söz konusu ürünlerin pazarlama değerlerinin 2003 yılından itibaren %76'lar civarında olması, 2010-2012 yıllarında bu oranın %80'e yükselmesi ürünlerin pazarlanması yönünde yeterli olmamakla birlikte iyileştirmeler olduğunu göstermektedir.

KIRMIZI ET ÜRETİMİNDE KOYUN KEÇİ YETİŞTİRİCİLİĞİNİN ÖNEMİ

Veysel ÖREN
Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Sekreteri

Son 30 yıllık üretim, tüketim, hayvan popülasyonu, milli gelir ve yapılan ıslah çalışmaları doğru analiz edildiğinde tablo netleşecek ve geleceğe yönelik stratejiler buna bağlı olarak yapılabilecektir.

Sağlıklı ve dengeli beslenmede etin önemi büyüktür. Et tüketimi miktarlarına bakıldığında; kişi başına et tüketiminin Dünyada 40 kg, AB ülkelerinde 77 kg, Türkiye'de ise 38 kg civarında olduğu bilinmektedir. Gelişmiş ülkeler ile kıyaslandığında ise bu miktarın çok daha düşük kaldığı bilinen bir gerçektir. İnsan sağlığının korunmasında ve zekâ gelişiminde bu miktarla orantılı olduğu söylenebilir. İdeal bir tüketim miktarı açısından hesap yapıldığında ülkemizde tüketilen et miktarı kadar daha et üretimine ihtiyaç olduğu kabul edilebilir.

Cumhuriyetin kurulduğu günden bu güne kadar, hayvancılıkta çözüm odaklı programlar uygulanmasına rağmen üretimde istenilen seviyelere ulaşılamamıştır. Ancak sorunun sebepleri ve kısıtları tespit edilerek çözüme yönelik sağlıklı ve doğru verilerin ortaya konulması ve geleceğe yönelik planların yapılması ile kırmızı et üretiminin artırılması mümkün olabilecektir. Son 30 yıllık üretim, tüketim, hayvan popülasyonu, milli gelir ve yapılan ıslah çalışmaları doğru analiz edildiğinde tablo netleşecek ve geleceğe yönelik stratejiler buna bağlı olarak yapılabilecektir.

Ülkemizde koyun keçi ile ilgili tatmin edici istatistikler ve rakamları bulmak maalesef mümkün değildir. Örneğin 1980 yılında 68 milyon koyun keçi varlığı mevcut iken TÜİK verilerine göre 115 bin ton et üretilmiştir. 68 milyon koyun keçi varlığından 18 milyonu kısır, kuzu, toklu veya üretim dışı sayıldığında 50 milyon kuzu üretilmesi kuvvetle muhtemeldir. Bu sayının en düşük karkas verimiyle (12kg) çarpılmasıyla 1980 yılı et üretiminin 600 bin ton olması beklenir. Ülkemizde o yıllarda alım, satım, mezbaha dışı kesim, kurbanlık olarak ve çeşitli sınır ticaret yoluyla değerlendirilen miktarlar bilinmediğinden gerçek et üretim rakamlarının tespit edilmesi mümkün olmamıştır. Et üretim miktarı 'kasaplık güç oranı' üzerinden yapılmalıdır. Bu değerlendirme içerisinde yıllara göre belirtilen üretim miktarları kasaplık güç oranı ve hayvan sayısı dikkate alınarak hesaplanmıştır.

1995 yılı baz alındığında koyun-keçi sayısı 43 milyon baş, sığır 12 milyon baş iken 2012 yılında bu sayılar koyun-keçide 36 milyon başa gerilemiş, sığırda 14 milyon başa ulaşmıştır. 1995 yılında et üretimi

Tablo 1. Yıllara göre nüfus, kişi başı gelir, üretim ve ürün birim fiyatları.

Yıllar	Nüfus (Bin)	Kişi Başı Yıllık Gelir ($)	KOYUN - KEÇİ ETİ		SIĞIR ETİ		KANATLI ETİ		ARPA - MISIR	
			Üretim (Bin Ton)	Birim Fiyat ($)	Üretim (Bin Ton)	Birim Fiyat ($)	Üretim (Bin Ton)	Birim Fiyat ($)	Arpa Birim Fiyat ($)	Mısır Birim Fiyat ($)
1995	61644	2727	372	6,06	292	6,45	282	1,98	0,16	0,17
2000	64252	4130	356	4,30	355	3,39	643	1,56	0,10	0,13
2005	68566	7022	325	6,90	322	6,53	937	1,81	0,19	0,26
2010	73003	10022	273	12,33	619	12,27	1444	3,28	0,27	0,39
2012	74855	10497	321	10,56	801	9,72	1724	3,01	0,28	0,33
Değişim (%)	21,43	284,93	-13,71	74,08	174,32	50,75	511,24	52,16	75	94

koyun-keçi de 372 bin ton, sığır eti 300 bin ton, kanatlı eti ise 510 bin ton, 2012 yılında ise, koyun-keçi eti 310 bin ton, sığır eti 800 bin ton, tavuk eti 1.720 bin ton olarak gerçekleşmiştir. (TÜİK-FAO verileri)

Aynı dönemde nüfus 61,6 milyon kişi iken, 2012 yılında 75 milyon kişi, kişi başına düşen 2.727 dolar olan Gayri Safi Milli Hasıla ise 10.500 dolar olmuştur. Yıllara göre nüfus artışı, milli gelir, üretim ve ürün birim fiyatları aşağıda verilmiştir.

Tablo 1'in incelenmesinden anlaşılacağı gibi son 20 yıllık dönemde nüfus %21, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla 4 kat, sığır eti üretimi yaklaşık 3 kat, tavuk eti üretiminin 6 kat arttığı, ancak koyun-keçi eti üretiminin ise 5'er yıllık dönemlerde bakıldığında artışlar ve azalışlar gösterdiği üretimde herhangi bir artışın olmadığı, ürün birim fiyatları ise koyun-keçi eti 6.06 $/kg, sığır eti 6.45 $/kg, tavuk eti 1.98 $/kg, 2012 yılında ise ürün satış fiyatları sırası ile 10.56 $/kg, 9.72 $/kg, 3 $/kg olarak gerçekleştiği, reel olarak ürün fiyatlarının %50-70, yem hammadde fiyatlarının ise %85 arttığı görülmüştür.

Tablo 1 ve grafiklerdeki veriler ışığında aşağıdaki sonuçları çıkartmak mümkündür:

1. Ürün fiyatlarının %30 azalışına bağlı olarak koyun-keçi varlığı da % 30 azalmış, bunun doğal sonucu olarak et üretimi de % 25-30 gerilemiştir. Milli gelir artışına bağlı olarak ürün fiyatlarının artması ile koyun keçi et üretimi 2005'li yıllardan itibaren %20 civarında bir artış göstermiş ve artış trendi devam etmektedir.

2. 1995 yılından sonra tavuk eti üretimi hızlı bir artış göstermiş olup, kırmızı et üretimini olumsuz yönde etkilemiştir. Gelecekte de kırmızı etin en büyük rekabetçisi kanatlı eti olacaktır. 1995-2012 yılları arasında kırmızı et üretiminde %70 civarında bir artış olmuşken, aynı dönemde kanatlı eti üretiminde % 511 artış görülmüştür.

3. Son 20 yıllık dönemde milli gelir 3 kat, ürün fiyatları 1.5 kat artmış, buna mukabil kişi başı kırmızı et tüketimi 10,77 kg'dan 15 kg'a, toplam et tüketimi ise 16 kg'dan 38,02 kg'a çıkmıştır.

4. Ürün fiyatları ile ham madde fiyatlarının birbirini doğrudan etkilediği görülmektedir. Yem ham madde fiyatları %80 artmış iken, ürün fiyatları ise % 60 artış göstermiştir.

5. Koyun keçi işletme büyüklükleri incelendiğinde; genellikle işletmelerin %20'sinin 20-50 baş, %40'ının 50-150 baş, %20'sinin ise 150-300 baş olduğu görülmektedir. Bu durum göstermektedir ki, işletmelerin büyük çoğunluğu sektörün optimum işletme büyüklüğü olan 300 baş hayvanın gerisinde kalmaktadır.

Karar vericilerin koyun-keçi eti üretimini arttırmak için aşağıdaki hususları dikkate almalarında fayda vardır.

1. Et üretiminde artış diğer üretim sektörlerindeki maliyetler gibi normal artışa bağlı olarak yurtiçi gayri safi milli hasılanın da artışına bağlı olacaktır. Geçmişte bu artışın 7 kat olduğu, üretimde 9 kat arttığı görülmüştür.

2. Kırmızı et üretiminin önündeki en büyük engel yem girdilerinin yüksekliği, tavuk eti üretiminin artması ve optimum işletme büyüklüğüdür. Yem fiyatlarının dünya standartlarına çekilmesi ve bünyesinde hayvancılığı barındıran güçlü tarım işletmelerinin oluşturulması ile engeller

Kırmızı et üretiminin önündeki en büyük engel yem girdilerinin yüksekliği, tavuk eti üretiminin artması ve optimum işletme büyüklüğüdür. Yem fiyatlarının dünya standartlarına çekilmesi ve bünyesinde hayvancılığı barındıran güçlü tarım işletmelerinin oluşturulması ile engeller bir nebze olsun azalacaktır.

Grafik 1. Küçükbaş, büyükbaş ve tavuk eti satış fiyatları değişimi

Grafik 2. Yıllara göre et üretimindeki değişiklikler.

Grafik 3. Yıllara göre küçükbaş et fiyatı ve yem fiyatlarındaki değişim.

2023 yılı hedefleri dikkate alındığında milli gelir artışı %100 hedeflenerek insanlarımızın refah düzeyinin artması, genetik yapıdaki iyileştirme, besleme ve bakım şartlarının iyileştirilmesi gibi durumlar dikkate alındığında 2023 yılı koyun keçi varlığının 55-60 milyon baş ve toplam et üretiminin 550-600 bin tona ulaşması beklenmektedir.

bir nebze olsun azalacaktır. Örneğin; 300 baş anaç kapasiteli 200 bin işletmede 60 milyon koyun keçi varlığı ile 600 bin ton et üretmek daha sağlıklı ve sürdürülebilir olacaktır.

3. Koyun-keçi sektörü et üretiminin yanında süt üretiminin de yapılmasıyla daha da rekabetçi konuma gelecektir. Yılda koyun-keçi başına üretilebilecek 100-150 lt sütten elde edilecek 20-25 kg peynir, birim başına elde edilecek geliri artıracak dolayısıyla et üretimindeki maliyeti kısmen azaltacaktır

4. Koyun-keçi işletmelerinin, tarım işletmelerinde omurga konumunda olması hedeflenmeli ve işletmelerin kendi yemlerini üretebilecek duruma gelmeleri rekabet imkanlarını artıracaktır. Yapılan yem bitkileri desteklemeleri hayvancılık işletmeleri üzerinden yapılmalıdır.

5. Birim hayvan başına elde edilecek gelirin artırılması için mevcut ırklar ıslah edilmelidir. Her koç ve tekenin, işletmelerde iki yıl kullanılacağını varsayar isek, genetik değeri yüksek ıslah edilmiş 400 bin koç ve teke yetiştirilmesi gerekecektir. Bunun içinde Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerine Soy Kütüğü tutma yetkisi verilip, desteklenerek üstün verimli damızlık koç ve teke yetiştirilmesi sağlanmalıdır.

6. Koyun ve keçi ile ilgili sektör payları TÜİK ve FAO verileri üzerinden hesaplanmakta ve sektörün ağırlığı buna göre belirlenmektedir. Ancak gerçek koyun keçi eti üretim miktarlarının hesaplanmasında kasaplık güç oranının da dikkate alınmasında fayda vardır.

Yetiştirilen hayvan sayısı, kesilen hayvan sayısı ve et üretimi miktarı açısından son iki yılın TÜİK verileri Tablo 2'deki gibidir.

TÜİK verilerindeki yetiştirilen koyun keçi sayıları, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı verilerine dayanılarak hazırlanmıştır. Koyun Keçi yetiştiriciliğinde son yıllarda projeye dayalı destekleme sistemine geçilmesi sebebiyle hayvanlar kayıt altındadır. Bu nedenle veriler doğrudur. Ancak, TÜİK'in, kesilen hayvan sayıları ve et üretimi verileri ise ülkede yetiştirilen hayvan sayıları ile uyuşmamaktadır. 2013 yılında Anaç Koyun Keçi Destek ödemelerinden yararlanmak için 200 bin yetiştirici yaklaşık 25 milyon anaç koyun ve keçi varlığı ile müracaat etmiştir. 2012 yılında gerçekleşen rakam yaklaşık 20 milyon baştır. 2014 yılında ise 25 milyon anaç koyun ve keçiden 400 bin ton et üretimi gerçekleşebilecektir. Bu miktar toplam et üretimindeki koyunkeçi etinin payının %13, kırmızı etteki payının ise %33'üne tekabül edecektir. Bu durum ise TÜİK rakamları ile büyük farklılık göstermektedir. Dolayısıyla, TÜİK'in özellikle koyun-keçi'de yıllık kesilen hayvan sayısı ve et üretimi verilerini gözden geçirmesinde fayda vardır. Bu farklılığın en önemli sebebi ülkemizde yapılan kayıt dışı kesimlerdir.

Sonuç olarak; 2023 yılı hedefleri dikkate alındığında milli gelir artışı %100 hedeflenerek insanlarımızın refah düzeyinin artması, genetik yapıdaki iyileştirme, besleme ve bakım şartlarının iyileştirilmesi gibi durumlar dikkate alındığında 2023 yılı koyun keçi varlığının 55-60 milyon baş ve toplam et üretiminin 550-600 bin tona ulaşması beklenmektedir.

Tablo 2. Son iki yılın hayvan sayısı, kesilen hayvan sayısı ve et üretim miktarları

Yıllar	HAYVAN SAYISI (BAŞ)		KESİLEN HAYVAN SAYISI (BAŞ)		ET ÜRETİMİ (TON)	
	Koyun	Keçi	Koyun	Keçi	Koyun	Keçi
2012	27.425.233	8.357.286	4.541.122	926.799	97.334	17.430
2013	30.284.247	9.255.548	4.958.000	1.340.000	103.000	23.500

DİYARBAKIR İLİ DAMIZLIK KOYUN KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ'NDEN

2007 yılında kurulan Birlik, 5808 üyesine 10 büro personeli, 4 proje teknik elemanı ve 37 tarım danışmanı olmak üzere toplam 51 kişiyle hizmet vermekte ve desteklemeye tabi 4493 üyesi bulunmakta.

1 milyon 130 bin civarında hayvan varlığına sahip olan Birliğin Başkanı Abdullah Çetinkaya, 2009 yılından itibaren hem üye hem de koyun keçi sayısında yükselişe geçtiklerini ifade ederek, 6 adet araçla kendi binalarında üyelerine hizmet sunduklarını belirtti.

Projeleri konusunda da bilgi veren Çetinkaya, Birlikte 37 tarım danışmanı istihdam ederek bu alanda Türkiye'de öncü olduklarını ve danışmanların, üreticilerin tamamıyla birebir görüşerek sorunlarıyla ilgilendiklerini ve danışmanlık hizmeti verirken Ziraat Fakülteleri, Veteriner Fakülteleri ile Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleriyle ortak çalışmalar yapıldığını söyledi. Halk elinde hayvan ıslahı ülkesel projesi kapsamında 2011 yılından beri 4 proje yürütüldüğünü kaydeden Çetinkaya, Zom1, Zom2, Karakaş koyunu ve Kıl keçisi ırklarında ıslah çalışmalarına devam edildiğini ifade etti.

Birliğin en önemli hedeflerinden birinin hayvan hastanesi projesinin hayata geçirilmesi olduğunu belirten Çetinkaya, gerekli başvuruların yapıldığını ve en kısa zamanda sonuç alınacağını söyledi.

Keçi sütünden dondurma imalatı yapma projelerinin de olduğunu ifade eden Çetinkaya, bölgede küçükbaş hayvancılığın yeniden canlandırılması adına her türlü çalışmayı yapmak için yoğun gayretler içerisinde bulunduklarını söyledi.

ORGANİK KOYUNCULUKTA SİNOP ÖRNEĞİ

Sinop, coğrafi konumu, doğal güzellikleri hem de kendi özünü koruyan bozulmamış doğasıyla ülkemizin nadide kıyı kentlerinden biridir. Karadeniz Bölgesi kıyı şeridinin uç kısmında, fazla işlek olmayan, dolayısıyla da kendi içinde bir kent olma avantajına sahip bir ildir.

Arazi varlığı, toprağı ve suyunun zirai ilaçlarla kirletilmemiş olması, küçükbaş hayvan potansiyelinin gayet iyi olması ve organik üretime dayalı yem bitkileri üretilmesi, hayvan beslemede Sinop'un kendi kendine yeter durumda olması Sinop'ta organik koyunculuk projesini doğurmuş ve bu hedefle Sinop İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği, 2013 yılı başından itibaren, Sinop il sınırları içinde 'Organik Koyunculuk Projesi'ni başlatmıştır.

Sinop İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Cafer Önal ve Yönetim Kurulu üyesi Faruk Şanoğlu, 2013 yılı içerisinde toplam 30 yetiştiricinin organik koyun yetiştiriciliği için gerekli geçiş sürecini tamamlayarak organik sertifikalarını aldıklarını söyleyerek organik koyunculuk çalışmalarıyla Sinop'un ülkemizde önder olduğunu ve bu konuda diğer illere de örnek olma yolunda bir hayli iddialı olduklarını dile getirdiler.

Sinop İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Üreticilerini Bilinçlendirdi

Sinop İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği tarafından 17 Mart 2014 tarihinde Sinop'un Boyabat ilçesinde, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü Küçükbaş Hayvan Yetiştirme Anabilim Dalı Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Mustafa Olfaz ve Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Erdem'in konuşmacı olarak katıldığı 'Koyun ve Keçi Yetiştiriciliğinde Kârlılığa Yönelik Pratik Uygulamalar' konulu teknik eğitim konferansı düzenlendi.

Konferansa Sinop İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Cafer Önal, Birlik Müdürü Nazmiye Balcı, Tarım Danışmanları Ziraat Mühendisi Oğuz Fatih Ergün ve Emel Çakıcı, Halk Elinde Karayaka Koyunu Islah Projesi Sorumlusu Ziraat Mühendisi Kemalettin Kutlu, Sinop Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Cemalettin Şanoğlu, Boyabat Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü'nden personel ve çok sayıda yetiştirici katıldı.

UŞAK'TA KOYUN KEÇİ GENETİK ISLAH ÇALIŞTAYI...

Gıda Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü ile Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi işbirliğinde, 9-11 Haziran 2014 tarihinde, Uşak Atatürk Kültür Merkezinde ''Koyun Keçi Islah Çalıştayı'' düzenlenecektir.

Çalıştay kapsamında; Uşak İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğimizin de yer aldığı ''Eşme Yöresi Kıvırcık Melezi Koyun Populasyonu Damızlık Üretim Sürecinin Yetiştirici Koşullarında Yapılandırılması'' projesi ele alınacaktır.

Çalıştayda Prof.Dr. Orhan Karaca'nın yönetici olarak yürüttüğü, TÜBİTAK-KAMAG'ın destek verdiği ve 2011 yılında başlatılan projenin değerlendirilmesi yapılacaktır.

Çalıştay ve proje ile ilgili detaylı bilgiler www.ekkip.org sitesinde yer almakta olup gelişmeler bu siteden takip edilebilir.

Çalıştay kapsamında; Uşak İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğimizin de yer aldığı "Eşme Yöresi Kıvırcık Melezi Koyun Populasyonu Damızlık Üretim Sürecinin Yetiştirici Koşullarında Yapılandırılması" projesi ele alınacaktır.

Konferansın konuşmacılarından Doç. Dr. Mustafa Olfaz, küçükbaş hayvan üreticilerinin daha verimli ve ekonomik hayvancılık yapabilmeleri için önemli ayrıntılara değindi. Kuzuların ideal sütten kesim dönemi, entansif kuzu ve oğlak besisi, kırkım işlemi, parazit kontrolü, banyo uygulaması, ağıl dezenfeksiyonu, barınak şartları, mera koyunculuğu, yaylacılık, koyun ve keçilerde ırk seçimi, besleme, aşılama, zoonoz hastalıklar, damızlık koç-teke seçimi ve süt keçiciliğinde teknik detaylar üzerine önemli bilgiler veren Olfaz, yetiştiricilerin yaptığı hatalara değinerek yetiştiricileri uyardı.

Ülkemiz küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin henüz tam anlamda modernize olamadıklarını ve bunun da ülke ekonomisinde oluşturduğu kayba değindi. Yetiştiricilerin fazla para harcamadan ve ağıllarında yapacakları küçük değişikliklerle verimi nasıl artırabilecekleri hususunda önemli ip uçları veren Olfaz, ağılda havalandırmanın etkin şekilde yapılması, gebe koyun ve keçilerin beslenmesi ve kuzuların temiz ortamlarda barındırılmasına özen gösterilmesi gerektiğini vurguladı. Olfaz, yetiştiricilerin yönelttiği soruları da cevapladı.

Konferansın diğer konuşmacısı Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Erdem ise, genel hayvancılık ve sığırcılık üzerine önemli bilgiler verdi.

Prof.Dr. Mustafa TEKERLİ
Afyon Kocatepe Üniversitesi Veteriner Fakültesi Zootekni Anabilim Dalı

KOÇ TEST İSTASYONLARINA GENEL BAKIŞ

Dr. Koray ÇELİKELOĞLU
Afyon Kocatepe Üniversitesi Veteriner Fakültesi Zootekni Anabilim Dalı

Koç test istasyonları, farklı sürülerden gelen erkek kuzuların eşit koşullarda bakılıp beslendiği, kayıtlarının tutulduğu ve bu kayıtlarla yapılan analizler sonucunda damızlık olabilecek koçluk kuzuların belirlendiği birimlerdir.

Performansı tespit edilmiş koç adaylarını yetiştiricilerin uygun fiyatla satın alabilmeleri test istasyonlarının başka bir avantajıdır. Ayrıca bu istasyonlar yetiştiricilerin kendi ürettikleri koçlukların diğer yetiştiricilerin koçluklarıyla mukayeselerine ve ne kadar genetik ilerleme elde ettiklerini anlamalarına da imkan vermektedir.

Koç test istasyonları, farklı sürülerden gelen erkek kuzuların eşit koşullarda bakılıp beslendiği, kayıtlarının tutulduğu ve bu kayıtlarla yapılan analizler sonucunda damızlık olabilecek koçluk kuzuların belirlendiği birimlerdir.

Koç adayları,istasyondan istasyona değişmekle beraber genellikle 7-12 haftalık yaşta istasyona alınmaktadır. İlk hafta genellikle koç adayı için alışma haftası olarak kabul edilir. Bu haftayı takiben 8-12 hafta koç adayları teste tabi tutulmaktadır. Bu dönemde istasyonun belirlediği aralıklarla koç adaylarının canlı ağırlık ölçümleri yapılmaktadır. Test sonunda bu veriler analize tabi tutularak adayların günlük canlı ağırlık artışı ve yemden yararlanma oranı gibi parametreler yönünden pozisyonları belirlenmektedir. Test sonunda adaylar; sağlık durumları, testis çevresi, yapağı verimi ve kalitesi ile bel gözü kası ve yağ ultrasonografi verileri kayıt altına alınmaktadır. Bu özellikler bakımından yüksek değerlere sahip hayvanlar genellikle açık artırma ile yetiştiricilere satılmaktadır.

Teksas Test İstasyonu 2013-2014 Test Birincisi Rambouillet Damızlık Koç Adayı

Amerika'da koç testi ilk defa 1948 yılında Teksas Tarımsal Araştırmalar Enstitüsü'nde başlamıştır. 1981 yılında bu uygulama 13 eyalete yayılmıştır. Shelton (1959, 1968, 1979) Teksas'da istasyon testlerinde bölgede yetiştirilen Rambouilletlerin büyüme ve yapağı verimi yönünden yıllar içinde ilerlediklerini bildirmiştir. Aynı eyalette 1999-2000 yılları arasında yapılan koç testlerinde; günlük canlı ağırlık artışı, 365. gün lüle uzunluğu, 365. gün temiz yapağı ağırlığı, yapağı çapı ve yapağı bir örnekliği parametreleri ile hazırlanan bir indeks geliştirilmiştir. Bu indekse göre ilk %30 içindeki koç adayları sertifikalandırılmıştır. Sertifikalandırma esnasında ırk özellikleri, anatomik yetersizlikler, yapağı kusurları ve deri kıvrımı miktarı gibi kriterler yönünden zayıf olanlar elenerek satış listesinden çıkartılmıştır. Ayrıca test istasyonlarına koç adayları kabul edilirken sürü sağlığı, performans hesaplarının isabetliliği ve bir örnekliğin sağlanması gibi amaçlarla bazı şartlar getirilmektedir. Örneğin, Wisconsin Koç Test İstasyonu, koç

adaylarını kabul ederken;

- Wisconsin Koyun Yetiştiricileri Kooperatifine üye olmak ve yıllık aidatını yatırmak,
- Tüm testlerde koç adayları yaşlarına göre gruplandırılacağından, adayların doğum tarihini bildirmek,
- Koç adaylarının kuyruk kesim işlemi ve sütten kesiminin test istasyonuna getirilmeden en az on gün önce yapılmış ve enterotoksemi ile tetanoza karşı aşılı, kesif yeme alışık ve kırkılmış olması,
- Ayak çürüğü gibi bazı bulaşıcı hastalıklar ve enfeksiyonlardan ari olduğunu gösterir Veteriner Hekim imzalı sertifika alınması,
- Scrapi yönünden kontrollerinin yaptırılmış olması,
- Koç adayı sahiplerinin Koç Test İstasyonu Komitesinin uygun gördüğü ve uyguladığı kurallar, uygulamalar ve tüm test şartlarına rıza göstermesi gerekmektedir.

Yine Batı Virginia'da Küçükbaş Projesi kapsamında yapılan koç test programı ortak çevre şartları ile ekonomik özellikler yönünden daha isabetli bir koç değerlendirmesi yaparak sürülerde bu koçların kullanılması, yetiştiricilere hangi koç adayını kullanacağını veya satacağının kararını verme fırsatı ve bölgede tüm koç adaylarına performans testi yapılma imkanı sağlamaktadır.

Pırlakların Halk Elinde Islahı Projesi kapsamında Afyonkarahisar İli, Damızlık Yetiştirme ve Test İstasyonunda bulunan 130 kg'lık Pırlak koç.

Ayrıca bu istasyonlarda küçükbaş hayvancılık endüstrisine yönelik eğitim hizmeti vermek, saf ırk ve ticari küçükbaş yetiştiriciliği yapanlara test edilmiş ve performansı belli erkek materyal temin etmek de hedeflenmektedir.

AB ülkelerinde de son yıllarda bu konuda gelişmeler olmuştur. Örneğin, Slovenya'da genetik değerlendirmeyi yapabilmek adına koyun yetiştiriciliği programı adı altında iki koç test istasyonu kurulmuş ve bu istasyonlarda ülkenin tamamından koç adayları performans testlerine tabi tutulmaktadırlar.

Koçların genetik ilerlemeye katkısının yaklaşık %80 olduğu düşünülürse istenilen özellikler yönünden performansı test edilerek seçilen koçluklar ve bunların damızlık olarak kullanılmasıyla yapılacak koyunculukta ırk özellikleri korunmuş ve ırkın ıslahı sağlanmış olacaktır.

Türkiye'de son çıkan safkan damızlık koyun ve keçi yetiştiriciliği yönetmeliği bu tip test istasyonlarının kurulmasını kaçınılmaz hale getirmekte olup, halen TAGEM tarafından ülke çapında uygulanan küçükbaş ıslah projeleri bu iş için eşsiz bir kaynak oluşturmaktadır. Bu projelerde yarışmalara iştirak edebilecek nitelikte koçlar yetiştirilebilmektedir.

Wyoming Test İstasyonu 2012-2013 Test Birincisi Rambouillet Damızlık Koç Adayı

KAYNAKÇA

1. Ricketts GE, Scoggins RD, Thomas DL, Thompson LH, Carr TR (1993) Management Guidelines for Efficient Sheep Production. Diane Publishing. Syf 15.

2. Gorjanc G, Drasler D, Birtic D, Kompan D (2009) Growth Performance of Station Tested Rams in Slovenia. Ital. J. Anim. Sci. 8(3):74-76.

3. Waldron DF, Thomas DL, Stokey JM, Nash TG, MCKeith FK, Fernando RL (1990) Central Ram Test In The Midwestern United States: III. Relationship Between Sire's Central Test Performance And Progeny Performance. J. Anim. Sci. 68:45-53

4. Shelton M. (1959) Selection of fine-woolrams based on record of performance data. J. Anim. Sci. 18:925

5. Shelton M. (1968) Performance testing and sire evaluation tecniques and their potential for improvement in US sheep population. Lamb Prod. P 56.

6. Shelton M. (1979) Estimation of genetic change in a performance testing program for sheep. J.Anim. Sci. 48:26

7.Anonim (2014) http://www.ansci.wisc.edu/extension-new%20copy/sheep/ram_test/wisconsin%20ram%20testing%20guidelines%20and%20protocol%202006.pdf. Erişim Tarihi :15.03.2014

8.Anonim (2014) http://sheepandgoats.wvu.edu/r/download/184070. Erişim Tarihi:15.03.2014

9. Anonim. (2013) Safkan Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiriciliği, Tebliğ, Resmi Gazete, 9.Şubat 2013 Cumartesi. Sayı:28554.

Türkiye'de son çıkan safkan damızlık koyun ve keçi yetiştiriciliği yönetmeliği bu tip test istasyonlarının kurulmasını kaçınılmaz hale getirmekte olup, halen TAGEM tarafından ülke çapında uygulanan küçükbaş ıslah projeleri bu iş için eşsiz bir kaynak oluşturmaktadır.

ZOOTEKNİ FEDERASYONU İLK TOPLANTISINI GERÇEKLEŞTİRDİ

Zootekni Federasyonu, 25 Kasım 2013 tarihinde 9 adet Zootekni Derneğinin bir araya gelmesiyle Ankara'da kuruldu.

Kurulma çalışmaları yaklaşık 2011 yılında başlayan ve yurtiçinde hayvansal üretimle ilgili alanlarda faaliyet gösteren kuruluşları bir çatı altında toplamayı hedefleyen Zootekni Federasyonu, 25 Kasım 2013 tarihinde 9 adet Zootekni Derneğinin bir araya gelmesiyle Ankara'da kuruldu. Federasyonun ilk yönetim kurulu toplantısı ise 14 Şubat 2014 tarihinde Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinde gerçekleştirildi. Toplantıya Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan da katıldı.

Zootekni Federasyonu Başkanı ve Çukurova Zootekni Derneği Başkanı Prof. Dr. Hasan Rüştü Kutlu, federasyonun amaçlarını genel olarak şöyle özetledi. "Türkiye hayvancılığında hedefleri belirlemek, ulusal ve uluslararası kuruluşlara üye olmak, işbirliği yapmak, ulusal politikaların oluşturulmasına katkıda bulunmak, hayvancılığı geliştirme amacıyla projeler oluşturmak, sorunları ve çözüm önerilerini kamuoyu ile yetkili kurum ve kuruluşlara duyurmak, hayvancılığın gündeminde olan veya olması gereken konularda üreticiyi ve toplumu aydınlatıcı bilimsel verilere dayanan çalışmalar yapmak, raporlar hazırlamak, hayvancılıkla ilgili yasa tasarılarının hazırlanmasında ilgililere yardımcı olmak, bunları ilgili mercilere sunmak ve bu konularda görüş bildirmektir."

Federasyon Başkan Vekilliği görevini Ankara Zootekni Derneği Başkanı Prof. Dr. Gürsel Dellal yürütürken, Saymanlık görevinde Tokat Zootekni Derneği Başkanı Prof. Dr. Yalçın Tahtalı ve üyeliklerde ise Ege Zootekni Derneği Başkanı Prof. Dr. Yavuz Akbaş ve Samsun Zootekni Derneği Başkanı Prof. Dr. Ergin Öztürk görev yapmaktadır.

ÖĞRETİM ÜYELERİNDEN MERKEZ BİRLİĞİMİZE ZİYARET

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölüm Başkanı Prof. Dr. Zafer Ulutaş, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölüm Başkanı Prof.Dr. Yavuz Akbaş ve Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölüm Başkanı Prof. Dr. Mürsel Özdoğan 14 Şubat 2014 tarihinde Merkez Birliğimize ziyarette bulundular. Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan yapılan ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirerek koyun keçi ıslahı konularında yapılan çalışmaların gözden geçirildiğini ve yapılabilecek çalışmalara yönelik fikir alışverişinde bulunulduğunu ifade etti.

BALKANLARIN İLK VE TEK ZOOPARK'I TEKİRDAĞ'DA KURULUYOR...

Tekirdağ'da Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi tarafından kurulması planlanan 500 dekarlık Zoopark projesi için çalışmalar yoğun bir şekilde sürdürülüyor. Zooparkalanında, ülke genelindeki tüm çiftlik hayvanlarının bulunması öngörülüyor. Zoopark alanı projesine Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu aldığı bir kararla destek olacağını bildirdi.

Konuya ilişkin bir açıklamada bulunan Namık Kemal Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. İhsan Soysal, Türkiye'de hayvan genetik kaynaklarının yeterince değerlendirilemediğini ve bazılarının daha tam olarak tanımlanamadan yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmış olduklarını ifade ederek, "Yerli Koyun ve Keçi Irkları Canlı Gen Bankası Projesi" kapsamında Zoopark alanı tesis edileceğini ve gen kaynaklarının korunmasına yönelik çalışmalara hizmet edeceğini söyledi.

Prof. Dr. Soysal, kurulacak Zoopark alanında ırk başına 25 dişi ve 5 erkek olmak üzere 8 yerli koyun ırkı ve 3 yerli keçi ırkının değerlendirileceğini belirterek, koyun ırklarının Akkaraman, Kangal Akkaraman, Morkaraman, Dağlıç, İvesi, Sakız, Anadolu Merinosu ve Kıvırcık'dan, keçi ırklarının ise Tiftik keçisi, Kıl keçisi ve Honamlı keçisinden oluşturulacağını ve materyal temininde İller bazında Damızlık Koyun Keçi Yetiştirici Birliklerinin destek vereceğini ifade etti.

Soysal, yapılacak barınakların tamamlanması ile projenin %40'ının, hayvan materyalinin temin edilmesiyle %80'inin, işletmelerde deneme üretiminin başlamasıyla %90'ının ve sürdürülebilir üretimle de %100'ünün başarıya ulaşacağını söyleyerek projenin toplam bütçesinin 616 bin 496 Türk lirası olacağını kaydetti.

Tekirdağ'da 500 dekar mera üzerinde kurulması planlanan çiftlik hakkında bilgi veren Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ahmet İstanbulluoğlu da; "Tekirdağ'da 500 dekarlık merada çiftlik hayvanları ırklarını barındıracak büyük bir Zoopark kuruyoruz. Burası bir nevi canlı gen bankası olacak" dedi.

Dekan Prof. Dr. Ahmet İstanbulluoğlu; projenin, Balkanlarda ilk ve tek olacağını ve öğrencilerin de stajlarını bu geniş uygulama çiftliğinde yapacaklarını ve okullarından daha donanımlı olarak mezun olacaklarını, ayrıca Eğitim, Araştırma ve Uygulama Çiftliği'nde Trakya ve Marmara bölgesinin en büyük tarım müzesini kurma çalışmalarına başladıklarını belirterek, şöyle konuştu; "Çiftliğimiz, yakın zamanda faaliyete geçecektir. Bizler bunun yanı sıra bölgemizde en büyük tarım müzesini kurmaya başladık. Duyarlı vatandaşlarımız ve köy muhtarlarımız büyük destek veriyor. Ellerindeki tarihi değeri olan tarım ekicilerini, kullanılan malzemeleri ve kap kacakları bizlere veriyorlar. Bunları bir müzede toplayarak halkımızın ziyaretine açacağız. Hem Zoopark'ı, hem çiftliğimizi, hem de müzemizi gezecekler."

500 dekarlık alanda kurulacak Zoopark'ta ırk başına 25 dişi ve 5 erkek olmak üzere 8 yerli koyun ırkı ve 3 yerli keçi ırkı yer alacaktır.

ULUSLARARASI KATILIMLI KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK KONGRESİ 16-18 EKİM'DE KONYA'DA DÜZENLENİYOR

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetistiricileri Merkez Birliğinin himayelerinde, ev sahipliğinin Konya Bahri Dağdas Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından yürütüldüğü, Uluslararası katılımlı Küçükbas Hayvancılık Kongresi 16 – 18 Ekim 2014 tarihlerinde Konya'da düzenlenecek. Kongrenin, Bahri Dağdas Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nün 1914 yılında kurulusunun 100. yıl dönümünü kutlamak ve sürdürülebilir koyun ve keçi üretimindeki son gelismeleri paylasmak amacıyla düzenleneceği bildirildi.

Kongre Düzenleme Kurulundan alınan bilgiye göre, kongrenin teması, "Sürdürülebilir koyun ve keçi üretimi" olup, koyun ve keçi üretimi alanında çesitli ülkelerden ilgili çok sayıda ilim adamı ve temsilcinin katılacağı kongreye; Konya, Antalya, Aksaray, Karaman, Niğde, Eskisehir ve Mersin İl Birlikleri destek verecektir. Diğer yandan Türkiye Damızlık Koyun ve Keçi Yetistiricileri Birlikleri tarafından hazırlanan yerel koyun ve keçi ırkları tanıtım proğramları katılımcılara sunulacaktır.

Prof.Dr. B. Zehra SARIÇİÇEK
Ankara Üniversitesi
Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü

Koyunlarda Beslenmenin Önemi

Koyunların beslenmesinin önemi

Koyunculuğun ekstansif şartlarda yapılması, otlatmaya müsait olması, gebelik süresinin sığırlardan daha kısa olması (5 ay), iki yılda üç kez yavru elde etme imkanı vermesi ve ikizlik, üçüzlük nedeniyle fazla yavru elde edilebilmesi, bakım ve beslemesinin, sevk ve idaresinin kolay olması gibi avantajlarının yanı sıra, bazı bölgelerde koyun eti ve sütüne olan talep, koyun sütünün peynir yapımına elverişli olması, koyun yetiştiriciliğini önemli kılmaktadır.

Koyunlar meradan çok iyi yararlanabilen hayvanlardır. Çünkü çene uçlarının uzun ve dar, kesici dişlerinin sivri, dudak kaslarının daha esnek ve hareketli olması, onların otları aşağıdan koparabilmelerini, diplerdeki otlardan daha iyi yararlanabilmelerini ve otlar içinde istediklerini seçebilmelerini mümkün kılmaktadır.

Koyunların yaş, canlı ağırlık, gebelik durumu ve sağım dönemlerine göre besin madde ihtiyaçları artar. Koyunların besin madde ihtiyaçları yeterince karşılanamazsa büyümede yavaşlama, canlı ağırlık kaybı, yapağı veriminde, döl veriminde ve süt veriminde düşüşler görülür. Hastalıklara karşı dirençleri azalır. İklime göre, ırka göre ve mevsime göre de yemleme farklı olur.

Dönemler itibariyle yapılacak yem değişikliğine yavaş yavaş geçilmelidir. Bu dönemlere dikkat edilip gerekli şekilde beslenirse iyi verim alınır. Ani yem değişikliği sakıncalıdır. Mera dönemi başlangıcında, meraya çıkış saatleri yavaş yavaş artırılarak devam edilmeli, birden uzun süre meraya çıkarılmamalıdır.

Koyun beslemesinde önemli dönemler

Koyunların beslenmelerinde başarılı olabilmek için fizyolojik dönemlerin göz önüne alınması gereklidir.

- Kurudaki dişi koyunların beslenmesi,
- Aşım dönemindeki koyunların beslenmesi (Flushing)
- Gebe koyunların beslenmesi,
- Laktasyondaki koyunların beslenmesi ve koçların beslenmesi.

Kurudaki dişi koyunların beslenmesi

Koyun yetiştiriciliğinde amaç fazla yavru elde ederek gelir sağlamaktır. Dişi koyundan sağlıklı kuzu elde etmek için koyunların dengeli beslenmeleri gerekmektedir. Ananın vücut ağırlığı yıl boyu aynı düzeyde kalmamakta, verim durumuna göre değişmektedir. Besin madde ihtiyaçları da buna bağlı olarak değiştiğinden beslenmeleri ve yemlenmeleri de farklı olmaktadır.

Koyunlar için birinci derecede önemli besin maddeleri; enerji, protein, mineraller, vitaminler ve sudur. Koyunların besin madde ihtiyaçları yaş, canlı ağırlık, gebelik, laktasyon gibi fizyolojik dönemlere göre değişmektedir.

Aşım dönemindeki koyunların beslenmesi (flushing)

Koyunculukta karlılığı artırmanın yollarından biri her bir koyundan bir ya da daha fazla sayıda sağlıklı yavru elde etmektir. Bunu sağlamanın yolu da ananın optimum beslenmesidir. Aşım öncesi besleme döl verimi açısından son derece önemlidir. Koyunlar sadece kaba yemlerle beslendikle-

Koyunların besin madde ihtiyaçları yeterince karşılanamazsa büyümede yavaşlama, canlı ağırlık kaybı, yapağı veriminde, döl veriminde ve süt veriminde düşüşler görülür.

rinde, yaşama payı ihtiyaçları karşılanmaktadır. Yumurtanın olgunlaşması ve döl tutma için koyunun yaşam düzeyinden daha iyi beslenmesi gereklidir.

Dişi koyunun çiftleşmeden 2 hafta öncesinden başlayarak, çiftleşme dönemi ve çiftleşmeden 2-3 hafta sonrasına kadar yapılan zengin besleme flushing olarak isimlendirilmektedir. Döl veriminin artırılmasında flushing'in önemli bir yeri vardır. Amaç koç katımı öncesinde ve süresince normal ve düşük kondüsyonda olan koyunların iyi kondüsyona gelmelerini sağlamak ve bunun sonucunda üreme organlarındaki dejenerasyonu önleyerek, üreme organlarında ovulasyon ve gebelik oranını ve buna bağlı olarak da kuzulama oranını artırmaktır. Flushing uygulaması kısırlığı azaltmakta, ikizlik oranını artırmakta ve kızgınlığın daha belirgin görünmesini sağlamaktadır. Flushing uygulamasında koyunlarda kuzulama oranı %10-20 daha fazla olmaktadır.

Çiftleşme döneminde dişilere lezzetli, kaliteli çayır otlarının verilmesi veya mera kaliteli ise merada otlatma yeterli olabilir. Kaliteli ot yok ise ve mera da kaliteli değil ise enerji ve proteince zengin ek yemleme yapılmalıdır. Flushing uygulamasında her gün hayvan başına meraya ilave olarak 250-400 g kadar konsantre yem verilmelidir. Kaliteli çayır kuru otuna ilave olarak mısır, yulaf ve arpa gibi enerjice zengin tahıllardan verilebilir. Baklagil otları östrojenik bileşikler içerdiğinden gebe kalma oranının düşmesine neden olabilmektedir. Bu nedenle rasyonda çayır otları, baklagil otlarından daha fazla olmalıdır.

Fötüs ölümlerinin çoğu çftleşmeden sonraki ilk 15 gündeki yetersiz beslemeden kaynaklanmaktadır. Bu dönemde yumurtanın döllenmesi, uterus duvarlarının yapımı ve hazırlığı önemlidir. Bu nedenle çiftleşme döneminde ve çiftleşmeden sonra en az 2 hafta daha zengin beslemeye devam edilmelidir.

Gebe koyunların beslenmesi

Koyunlarda gebelik süresi 150 gündür (5 ay). Ana gebelik süresince yaşama payı, yapağı üretimi, fötüs büyümesi, amniyotik sıvı, ana henüz gelişmesini tamamlamamış ise büyüme ve gelişme, meme bezlerinin gelişmesi ve süt sentezi için besin maddelerine ihtiyaç duymaktadır.

Gebeliğin ilk 15 haftasında yavru büyümesi yavaş olduğundan, protein ihtiyacı da düşüktür. Gebeliğin son 4 haftasında yavru süratle büyümekte, meme bezleri gelişmekte ve süt üretimine hazırlık yapılmakta bu nedenle gebeliğin ilk 100 gününe veya kuruda geçen devreye göre daha fazla proteine ihtiyaç duyulmaktadır.

Gebeliğin ilk 2/3'lük devresinde fötüs gelişmesi yavaş olduğu için bu devrede koyunlar yaşama payının az üzerinde beslenebilirler. Koyunlar çayır ve merada otlatılabilir, ilave olarak az miktar tahıl samanları, sap ve kuru ot verilebilir. Ancak bu yemler minerallerce yetersiz olduğundan mineral takviyesi yapılmalıdır.

Gebeliğin ilk 45 gününde embriyo uterus duvarlarına yerleşmektedir. Bu dönemde yetersiz ve aşırı besleme üreme performansında önemli düşmelere neden olmaktadır. Gebeliğin son 1/3'lük devresinde fötüs büyümesi hızlanmakta, özellikle gebeliğin son 6 haftasında fötüs gelişmesinin 2/3'lük kısmı gerçekleşmektedir. Bu dönemde ananın ağırlığı da artmaktadır. Bu artış tekiz gebelikte %12-15, ikiz gebelikte %20 oranında olmaktadır. Anadaki ve fötüsteki ağırlık artışı, ananın bu dönemdeki beslenmesini önemli kılmaktadır.

Gebeliğin son döneminde yetersiz besleme doğan kuzuların cılız olmasına, ikiz ya da üçüz doğan kuzuların ağırlıklarının düşük olmasına, yapağıda azalmaya ve yeni doğan kuzularda gelişme geriliği ve enerji rezervlerinin düşük olmasına neden olmaktadır. Enerji rezervlerinin düşük olması özellikle soğuk havalarda kuzu kayıplarında artışa, gebelik toksemiasına ve muhtemelen de ananın ölümüne neden olmaktadır.

Kuzu ölümlerini etkileyen faktörlerin başında kuzunun doğum ağırlığı gelmektedir. Kuzunun doğum ağırlığı ortalama olarak 3-4 kg arasında değişmektedir. Yetersiz enerji alımı kuzuların doğum ağırlıklarının düşmesine neden olmaktadır ki bu da kuzu ölümlerinin en büyük nedenidir. Aksine aşırı yemleme kuzu doğum ağırlıklarının artmasına neden olmaktadır bu ise doğum güçlüklerine neden olmaktadır. Bu dönemde rasyonun enerji düzeyini yükseltmek için arpa, mısır ve yulaf gibi dane yemler kullanılabilmektedir.

Gebeliğin son döneminde yetersiz besleme doğan kuzuların cılız olmasına, ikiz ya da üçüz doğan kuzuların ağırlıklarının düşük olmasına, yapağıda azalmaya ve yeni doğan kuzularda gelişme geriliği ve enerji rezervlerinin düşük olmasına neden olmaktadır.

Gebeliğin son döneminde ananın besin madde ihtiyacı gebeliğin başlangıcına göre tek kuzu taşıyorsa %50, ikiz kuzu taşıyorsa %75 daha fazladır. Yavru büyümesine bağlı olarak rumen hacminin daralması ananın ihtiyacını artırmaktadır. Gebeliğin son döneminde ananın besin madde ihtiyacı gebeliğin başlangıcına göre tek kuzu taşıyorsa %50, ikiz kuzu taşıyorsa %75 daha fazladır. Ana, bu dönemde yüksek düzeyde kaba yemle besleniyorsa ananın ihtiyacı karşılanamamaktadır. Bu dönemde rasyonun protein düzeyi önemlidir. Gebeliğin son 3-4 haftasında 250-500 g kadar tahıl ilavesi yapılmalıdır. Doğumdan sonra yüksek süt verimine hazırlık için enerji rezervlerinin doldurulması gereklidir. İyi kaliteli yonca kuru otu ile ya da iyi kaliteli merada otlatılarak protein ihtiyacı karşılanabilir.

Laktasyondaki koyunların beslenmesi

Koyun sütü miktar ve yapı bakımından büyük farklılıklar göstermektedir. Genellikle ikiz, üçüz yavru veren hayvanların süt verimleri tekiz yavru verenlerden daha yüksektir. Koyun sütü inek ve keçi sütüne kıyasla yağ bakımından daha zengindir.

Koyunlarda laktasyon süresi 12-20 hafta kadardır. Süt verimi doğumdan 2-3 hafta sonra en yüksek düzeye ulaşmakta, daha sonraki haftalarda ise düşmeye başlamaktadır. Ana ilk etapta kuzusunu beslemek için süt üretmektedir. İkiz kuzusu olan koyun, tekiz kuzulu koyuna kıyasla %20-40 daha fazla süt üretmekte dolayısı ile daha fazla besin maddesine ihtiyaç duymaktadır. Yüksek süt verimli hayvanlarda ilk 2-3 haftalık dönemde enerji ihtiyacını yemle karşılamak zor olduğundan hayvan vücut rezervlerine baş vurmakta ve bu durumda ağırlık kaybetmektedir.

Koyunların süt verimi ihtiyaçlarını sadece kaba yemlerle karşılamak mümkün olmaz. Koyunlar laktasyonun ilk devresinde kaba yeme ilave olarak günde 1-1.5 kg kesif yem tüketebilirler. Kaba yemin kalitesine göre kesif yemin miktarı düşürülebilirse de, laktasyonun ilk 4-6 haftasında sağmal koyuna günde en az 500-600 g kesif yem verilmelidir. Laktasyondaki koyunların kesif yemlerine genel bir kural olarak emzirdiği her kuzu için 0.5 kg tahıl katılmalıdır.

Koyunlarda süt verimi çoğunlukla 2-3. haftadan sonra artmaya başlamakta, laktasyonun son döneminde ise süt verimi çok düşmektedir. Bu devredeki koyunun besin madde ihtiyacı, başlangıçtaki devreye kıyasla oldukça düşüktür. Bu devrede sağmal koyun için lezzetli ilkbahar çayır-mera otları, yani yaşama payı düzeyindeki besleme yeterli olmaktadır.

Koçların beslenmesi

Damızlık koçların cinsel aktivitelerinin ve sperma kalitesinin yüksek olması için beslenmelerine özen gösterilmelidir.

Koçların çiftleşme döneminin başında vücut kondüsyon skoru (VKS) 3.5-4 olmalıdır. Çiftleşmeden önce koçlar yaşama payı düzeyinde beslenirlerken, çiftleşme döneminde sarf ettikleri efor karşısında besin madde ihtiyaçları artmaktadır. Bu devrede yeterli beslenmezlerse ağırlık kaybedebilirler. Çiftleşme döneminde artan besin madde ihtiyaçlarının sadece kaba yemlerle karşılanması mümkün olmamaktadır.

Koç katımından en az 6 hafta önce koçlar tartılarak kondüsyonu belirlenmeli ve kondüsyonu belli bir düzeyde tutmak için kaba yeme ilave olarak kesif yem verilmelidir. Bu dönemde vitamin A ve enerji ihtiyacının da karşılanması gereklidir. Koç başına normal yeme ilave olarak günde 1-1.2 kg mısır ya da 1-2 kg konsantre yem (%22 HP, 2 Mcal/kg ME) verilebilir.

Ergin bir koç aşımda kullanılmıyorsa merada ya da iyi kaliteli kuru ot ile beslenebilir. Ancak mineral madde eksikliğine meydan vermemek için yalama taşı bulundurulmalı, temiz ve taze su sağlanmalıdır.

Çiftleşmeden önce koçlar yaşama payı düzeyinde beslenirlerken, çiftleşme döneminde sarf ettikleri efor karşısında besin madde ihtiyaçları artmaktadır. Bu devrede yeterli beslenmezlerse ağırlık kaybedebilirler. Çiftleşme döneminde artan besin madde ihtiyaçlarının sadece kaba yemlerle karşılanması mümkün olmamaktadır.

TÜRK ÇOBAN KÖPEĞİ AKBAŞ

Evliya Çelebi bu köpeklerden şöyle bahsediyor "Bu köpekler çobanların kardeşleridir ki bir yalaktan darı malağı yiyip asla tiksinmezler. Ancak ne istese o köpek o an iş bitirir. İsterse silahlı cesur ve yiğit olsun adamı atından indirir."

Akbaş Çoban Köpeği safkan doğal ırkımızdır. Beyaz kangal değildir. Genel görünüm itibariyle vücudu örten kıllar beyaz olup uzun ve kısa tüylü iki adet varyetesi vardır. Uzun tüylü olanlar soğuk iklim bölgeleri, kısa tüylü olanlar ise sıcak iklim bölgeleri için tercih edilmektedir.

Akbaş; iri cüsseli, atletik yapılı, dururken ve hareket halinde son derece güzel ve zariftir.Anadolu'da kullanılan en eski koruma köpeklerinden birisidir.Akbaş, çok zeki, cesur ve ailesine bağlı, Anadolu'ya özgü bir köpek ırkıdır.

Türkiye'nin yerli köpek ırklarından biri olup sürü koruma köpeği olarak yetiştirilmektedir. Eskişehir, Sivrihisar Emirdağ arasında ender olarak da Polatlı, Haymana arasında rastlanmaktadır.Apartman hayatına uygun olmayıp, hareket etmek ve mutlu olmak için geniş alanlara ihtiyaç duyar.

Neler yapar

Himayesinde gördüğü inek, koyun gibi hayvanlara ve birlikte yaşadığı insanlara karşı korumacı davranır ve özellikle kurt, çakal, ayı gibi hayvanlara karşı çok saldırgan olur. Doğaları gereği aşırı korumacı ve şüphecidirler. Evine gelen konuklarına da kuşkuyla bakar. Anadolu'nun en eski koruma ve çoban köpeğidir. Bir koyun sürüsünü dağıtmadan tek başına ağıla kadar getirebilir. Safkan bir köpektir. Özgürlüğüne çok düşkündür.

Bundan 3 bin yıl önce beyaz kurttan üretildiği ve genetik bilimciler tarafından çoban köpeği ırklarının genetik atasının Orta Asya kurdu olduğu belirlenmiştir. Beyaz renkli köpekler koyun sürülerinin içinde diğer hayvanlarla karışarak yırtıcı hayvanlar için ilk hedef haline gelmemeleri ve vahşi köpeklerle farklarının belirginleşmesi için özellikle seçilmiştir.

Karabaşların da (kangal) aynı nedenlerle koyu renkli hayvan sürülerini korumak için yetiştirildiği düşünülmektedir.

Kişiliği

Akbaş köpekleri davranış olarak son derece şüphecidir. Bu özelliği kangal köpeğine karşı bir avantaj teşkil eder. Yani Akbaş köpeği herkesin kötü niyetli olabileceği düşüncesini her zaman muhafaza eder. Bu durum kangal köpeğinde yoktur. Akbaş köpeği kangal köpeği ile karşılaştırıldığında kangal köpeğinden biraz daha saldırgandır. Ayrıca Akbaş köpeği davranış olarak son derece bağımsız hareket eder. Bütün bunlar gerek bekçi köpeği gerekse sürü koruma köpeği olarak Akbaş köpeğini tercih edilmede avantajlı duruma sokar.

Evliya Çelebi bu köpeklerden şöyle bahsediyor "Bu köpekler çobanların kardeşleridir ki bir yalaktan darı malağı yiyip asla tiksinmezler.Ancak ne istese o köpek o an iş bitirir. İsterse silahlı cesur ve yiğit olsun adamı atından indirir."

Akbaş dünyayla tanışıyor

Akbaş'ın uluslararası sürü bekçileri dünyasındaki ulusal gururumuz Kangal Çoban Köpeğinden çok daha önce Amerika'ya tanıştırılmış olması şaşırtıcıdır. İlk Akbaş, hamile olarak 1978'de David ve Judith Nelson tarafından Amerika'ya götürülmüştür. Bu ilk ithalat 5 yıllık bir saha çalışması sonucunda gerçekleştirilmiştir. Onları çoğu Avrupa ülkelerinde bilinen "beyaz sürü bekçileri-

nin" Türk versiyonu olduğunu düşündürten Batı Türkiye'de pek çok beyaz çoban köpekleri fark etmişti. 1979'da The Akbas Dog Association of America (ADAA) kuruldu. Akbaş bir iş köpeği olduğundan hemen çiftliklere yerleştirilerek iş kapasiteleri test edilmeye başlandı. Aynı yıllarda Amerikan Tarım Bakanlığı yırtıcı hayvanlara karşı sürü bekçileri değerlendirme programı yürütmekteydi.1986'da programın sonuçları yayınlandı. Akbaş, Pirene Dağ Köpeği ve Maremma Çoban Köpeği ile birlikte en etkili üç çoban köpeğinden biri seçilmişti.

Akbaş'ın Türkiye'de yeniden keşfi

1996'da Konya Selçuk Üniversitesi'nde düzenlenen "Uluslararası Türk Çoban Köpekleri Sempozyumu"nun sonunda bir yıldız tekrar doğmuş oldu. Akbaş'ın Amerika'ya tanıştırılması ve üretimi konulu tanıtım sırasında Amerika'da üretilen Akbaş resimleri büyük ilgi çekti. Batı Türkiye'de koyun yetiştiriciliği önemini büyük ölçüde yitirdiğinden ırkın iyi örneklerini bulmak gün geçtikçe daha da güçleşiyor. Hayvancılık bakımından ülkemizin bu bölgeleri yoğun bir yerleşim baskısı altındadır ve sanayileşme koyun yetiştiriciliğini geçmiş uğraşlardan biri haline getirmiştir. Irkın melezleşmesi kaçınılmaz olduğundan hızla

kaybettiğimiz bu ırkın resimleri hepimizi heyecanlandırdı. İsim tekrar yaygınlaşmaya başladıkça pek çok kişinin Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde besledikleri Akbaşlarından bahsettiğini duymaya başladık. Irk az sayıda da olsa korunmaya devam ediliyordu. 1992'de Mustafa Velioğlu önderliğinde Karacabey Tarım İşletmesinde ilk resmi üretim programı başlatıldı. Ardından 1990'ların sonlarında Konya Selçuk Üniversitesin de ilk Akbaşlarını üretmeye başladı. 2009 yılında da Sivrihisar'da Eskişehir Valiliği İl Özel İdaresi kaynağı ile kurulan Akbaş çiftliğinde koruma amaçlı üretilmeye başlandı. 2010 yılında ise BM SPG destek kapsamına alınarak "Sivrihisar'da Türk Çoban Köpeği Akbaş Irkının Dejenerasyonunun Önlenmesi ve Korunması" projesi adı altında uygulamaya geçilmiştir.

SİVRİHİSAR AKBAŞ ÇOBAN KÖPEĞİ ÇİFTLİĞİNDE İNCELEME

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Genel Sekreteri Veysel Ören, Teknik İşler Şube Müdürü İrfan Gündoğdu, İdari ve Mali İşler Müdürü Vedat Koç, Bilgi işlem sorumlusu Cemal Çeri ve Eskişehir İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mehmet Köksal Sivrihisar'da kurulu Akbaş Çoban Köpeği Çiftliğinde incelemelerde bulunarak Sivrihisar Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürü Erhan Ulutürk'den çalışmalar hakkında bilgi aldılar…

Akbaş Çoban Köpeği, Sivrihisar'da Eskişehir Valiliği İl Özel İdaresi kaynağı ile kurulan Akbaş çiftliğinde koruma amaçlı olarak üretimine devam ediliyor.

SÜRÜ YÖNETİMİ ELEMANI EĞİTİM PROGRAMLARINA YOĞUN İLGİ

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği, İŞKUR ve TZOB işbirliğinde hazırlanan ve 2013 yılında uygulamasına geçilen "Sürü Yönetimi Elemanı Benim" projesi kapsamında eğitim programlarına bütün hızıyla devam ediliyor.

2013 yılında pilot uygulama olarak; Ankara, Konya, Kırşehir, Iğdır ve Sivas illerinde uygulanan projeye, 2014 yılında 57 ilimizde devam edilecek.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkanlığı'ndan alınan bilgilere göre; eğitim programlarına halen sürü yönetimi elemanlığı yapan veya sürü yönetim faaliyetlerini geliştirecek eleman olmaya aday, sosyal güvence kapsamına alınma niteliklerine sahip, okuma ve yazma bilen veya en az ilkokul mezunu olan, bedenen sağlıklı ve eğitim konularına ilgi ve ihtiyaç duyan kişiler müracaat edebilecektir.

Bakanlıkça onaylanarak yayınlanan proje içeriğinde; proje sayesinde sürü yönetimi elemanı veya sürü yönetimi elemanı olmaya aday kişilerin aldığı eğitimlerin karşılığında geçerliliği olan belge verilecek ve çeşitli program ve projelerden yararlanmada öncelikli olması ve Bakanlıkça hayvancılık desteklemelerinde bu eğitimi alan kişileri istihdam eden işletmelere destekleme yapılmasının planlandığı belirtildi.

80 ilde faaliyet gösteren Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerinin de aktif olarak rol aldığı proje kapsamında 51 ile bağlı 181 ilçede muhtelif zamanlarda 350 kurs açılacağı ve bu kurslarda toplam 10 bin 811 kursiyerin eğitimden geçeceği bildirildi.

Diğer yandan 51 ilin yer aldığı proje kapsamına ek programla; Hakkari, Osmaniye, Sakarya, Van, Yozgat ve Bitlis olmak üzere 6 il daha ilave edildi. Bu illerde de 986 kursiyerin eğitim alacağı açıklandı.

Sonuç itibariyle de 2014 yılı için sürü yönetimi elemanı benim projesi; 57 İlde uygulanacak ve olası ek ilavelerle yaklaşık 12 bin kursiyer eğitim almış olacaktır.

Sürü yönetimi elemanlığı işinin; sosyal güvencesi olan, meslek niteliğini haiz ve aranılan bir iş alanı olacağı, eğitim sonunda yapılacak sınavda başarılı olan sürü yönetimi elemanı adaylarına MEB tarafından onaylı sertifika verileceği ve sertifikalı sürü yönetimi elemanını en az 10 ay süre ile çalıştırdığını belgeleyen 250 baş ve üzeri küçükbaş hayvan varlığına sahip olan işletmelere yıllık destekleme yapılmasının planlandığı proje özetinde ifade edilmiştir.

2014 yılı için sürü yönetimi elemanı benim projesi; 57 İlde uygulanacak ve olası ek ilavelerle yaklaşık 12 bin kursiyer eğitim almış olacaktır.

Çobanlar eğitiliyor

Karaman'da Sürü Yönetimi Elemanı Benim projesi

"Karaman'da kadın çiftçilere yönelik "Sürü Yönetimi Elemanı Benim" projesi kapsamında eğitim düzenlendi

KURS AÇILDI

Okullu çobanlar ders başı yaptı

Bu da çoban kursu

Kavalın sihri ve Karakoyun Türküsü

Bu türkü bir yörük çobanının tabiatla nasıl bağ kurduğunun hikayesidir. Çobanlarla otlattıkları sürüleri arasında gerçekten de bir bağ vardır. Ama bu bağ nasıldır, nicedir bilinmez. Bu bağı, bazen tatlı bir bakış, bazen candan bir okşama, bazen bir avuç taze yem, bazen de bizim hikayemizde olduğu gibi içli ve anlatımlı bir kaval sesi oluşturur. Yörük çobanlarından biri ile oymak beyinin kızı arasında içten içe yanık bir sevgi vardır. Çoban ölçer, tartar, kendini bilirliğinden bu sevgisini açıkça söyleyemez; kız, düşünür taşınır, kendi anlayışına göre babasının kişiliğine yakıştıramaz böyle bir dedikoduyu. Böylece çoban kavalıyla sevgisini sürüsüne anlatır; ve sonunda Yemen, Mısır Valisi Koca Sinan Paşa tarafından kız da o büyüleyici sesten kendine pay çıkararak heyecanlı günler yaşarlar. Kız artık kavalın dilini iyice çözmüştür.

Günlerden bir gün sürü yaylaydayken hırsızların hücumuna uğrar. Hırsızlar çobanın elini kolunu bağlar, sürüyü alıp gitmek isterler. Fakat sürü bir türlü yerinden kalkmaz. Onca çaba bunca gayret, sürüyü yerinden oynatamaz. Çoban der ki, "Ben kaval çalmadıktan sonra sürüm imkansız bir yere gitmez, çözün kollarımı ben sürüyü kaldırayım." Ellerini kollarını çözerler çobanın. Çoban kavalını eline alır, başlar yanık yanık öttürmeye. Sürü hemen kalkar, yavaş yavaş yürümeye başlar. Bu arada çadırda uyuyan yörük beyinin kızı da kaval sesini duyar. Duyar ya bu seferki havadan çobanın tehlikede olduğunu anlar ve etrafı uyarır. Yörükler hep birden sürünün bulunduğu yere koşarlar. Bunu gören hırsızlar hemen kaçarlar.

O günden sonra, köylüler, kızın, çobanın kavalının sesinden, çaldığı havadan anlamasını, kızla çoban arasında gizli bir ilişki olduğuna yorarlar.

Bu en çok kızın babasını düşündürür. Çağırır çobanı yanına. "Kavalının sesi pek yanık, kızımı da bununla mı kendine bağladın?" der. Çoban da "Bilmem, belki de öyledir. Ben sürülerimi bununla otlatır, bununla idare ederim. Gerekirse susamış sürülerimi bir damla su içmeden bile su başında bekletirim" der. Bunun üzerine ihtiyar yörük beyi "Ben senin sürüye tuz yalatayım, sen suyun başına götür. Eğer su içirmeden sürüyü su başında bekletebilirsen ben de sana kızımı vereceğim" der.

Çoban sürüsünden emindir. Yalnız bir karakoyun var pek heyecanlı, toy, bir tek ondan korkuyor. Sürüye hiç su vermeden üç gün tuz yalatırlar. Çoban sürüyü alır dağdan aşağı dereye doğru sürer. Sürü büyük bir iştahla suya doğru koşuşurken çoban birden çaldığı havayı değiştirir. Bunun üzerine sürü olduğu yerde durur. Ne var ki çobanın korktuğu başına gelir. Karakoyun durmaz suya doğru yol alır. Bu sırada çoban çaldığı havayı daha da yanıklaştırır. Bu, onun karakoyuna yalvarması, ondan isteğine uymasını istemesidir. Bu olay karşısında, yörük beyi ve oba halkı da heyecanlanır. Hava hızlanıp yanıklaştıkça karakoyun yavaşlamağa başlar. Durur, bir geriye döner, bir suya bakar. Kavalın sesi ona susuzluğunu unutturur. Geriye sürünün yanına döner. Bu iş oymak beyini de duygulandırmıştır. "Kızımı sana verdim gitti, bundan sonra bir yastıkta kocayın yörük" der.

Bu olaylar sırasında karakoyunun emlak kuzusu ölür derler. Sebebi de susuzluk ve bolca verilen tuzdur. Çoban bu ölüme pek üzülür. İşte bu anlatılanlar türküde ve ezgisinde pek sanatlıca işlenmiştir. Türkünün kaynak kişisi bilinmemekle birlikte olayın Reşadiye'de geçtiği söylenir.

Kaynak: Öyküleriyle Halk Türküleri - Hamdi Tanses

Karakoyun koyunların beyidir
Ak kuzu da yüreğimin yağıdır
Yerimiz sorarsan Kumalar dağıdır
Meleme koyun meleme vazgeç kuzundan
Çok analar ayrı düşer kızından

Koyun seni yaylalarda güdeyim
Seni alıpta elimde yedeyim
Kuzun öldü ben Allah'a ne deyim
Meleme koyun meleme vazgeç kuzundan
Çok analar ayrı düşer kızından

Korkar oldum şu dağların kurdundan
Koyun geldi kuzu gelmez ardından
Ben de bıktım bu ananın derdinden
Ağlama koyun meleme vazgeç kuzundan
Çok analar ayrı düşer kızından

LOGOMUZ...

Koyun ve Keçi konusu, insanlığın ortak konusu olmak yönüyle evrenseldir.

TÜDKİYEB'in koyun keçi alanında Türkiye sorumluluğunu üstlenmiş olması nedeniyle yereldir.

Köylüler tarafından taşındığı için gelenekseldir, bir mirastır.

Tüm ülkede yaygınlığı nedeniyle de ortak kültürümüzdür.

Kökeni itibariyle en eski uygarlıklara dayanır ve kaynağı bu topraklar yani Anadolu'dur.

Sağlık ve gıda politikaları açısından stratejik bir alanı oluşturur.

Koyun keçi kaya resimlerinin ilk örnekleri Anadolu topraklarında yaşayanlar tarafından çizilmişti. Demek ki onbinlerce yıldır koyun keçi besiciliği Anadolu insanının temel geçim kaynağıdır.

1- Koyun ve keçi figürleri

Anadoluda yapılan arkeolojik kazılar göstermektedir ki koyun ve keçi Anadolu'ya ait bir olgudur. 10 bin yıl önceden başlayarak Doğu, Orta ve Batı Anadolu'da kayalara kazınmış koyun ve keçi resimleri bulunmuştur. Anadolu'nun kadim medeniyetlerinde; doğusunda Urartu, Orta Anadolu'da Hitit ve batısında Frigya uygarlıklarının bıraktığı izlerde görülen belli başlı semboller koyun, keçi, geyik ve sığır resimleridir.

Koyun keçi kaya resimlerinin ilk örnekleri Anadolu topraklarında yaşayanlar tarafından çizilmişti. Demek ki onbinlerce yıldır koyun keçi besiciliği Anadolu insanının temel geçim kaynağıdır. Bu tarihsel köken çok önemli bir ayrıcalıktır. Bu önemli geçmişe sahip olmak, Anadolu'da yaşayan insanlara koyun ve keçiye sahip çıkma misyonu kazandırmaktadır.

Yine Anadolu'da gerçekleşen bir olay koyun ve keçinin insanlık tarihindeki önemini artırmıştır. Bu olay MÖ 2 bin-2 bin 500 yılları arasında Hz. İbrahim'e kurban emrinin bir koç getirilerek Anadolu'da verilmiş olmasıdır. Hz. İbrahim döneminden kalma Anadolu kalıntılarında tasvir edilen koyun ve keçi figürleri de günümüze kadar ulaşmıştır. Bu olayla koyun ve keçi bir imtiyaz kazanmış ve ilahi gayelerle "kurban" edilmiştir. Böylece kul ile Allah arasında bir bağ, bir ibadet; koyun ve keçi üzerinden kurulabilmiştir. Bu koyun ve keçiye dini bir değer de katmıştır.

Tüm bu değer yargılarını göz önüne alarak koyun ve keçiyi grafiksel figür haline getirdik. Logomuzdaki koyun ve keçi figürü, insanlık tarihinde koyun ve keçinin varlığının en köklü, en yaygın ve en önemli tarihsel gerçekliğine vurgu yapmaktadır.

Bu figürasyonda;
keçi, kuyruğunun kısalığı ve boynuzunun içe, kendi sırtına doğru kıvrılması ile betimlenmiş,
koç ise kuyruğunun uzunluğu ve boynuzunun dışa, yana doğru kıvrımlanması ile ayrıştırılmıştır.

Koyun keçi sembollerinin beyaz olması sahip oldukları umut kaynağı olma ve kurban temizliği vasfını yüklemiştir. Ortada merkezde yer alması koyun ve keçiye odaklanıldığını ve ana hizmet konusu olduğunu vurgulamaktadır. Eşit boy ve hareket içinde olmaları her iki türün de aynı derecede önemsendiğini, ayırt edilmeden iki türe de eşit değer verildiğini anlatmaktadır.Her iki türünde yukarı doğru uzanması ilerleme ve gelişme hedefini ifade etmektedir. Koç ve teke figürlerinin birbirlerine yaklaşarak bir kalp sembolü oluşturmaları sevgiyle emek verileceğini vurgulamaktadır.

İki tür küçük başın ayaklarının birleşme noktasında bir kaide gibi duran 2006 tarihi ise kuruluş, temelin atıldığı başlan-

gıç noktasının o sene olduğunu göstermektedir.

2- Sekiz köşeli yıldız

Selçuklu yıldızı olarak da bilinir. Anadolu'yu Türklerin yurt edinmesi ile birlikte Anadolu'da kurulan medeniyet kendisini her alanda sekiz köşeli yıldızla ifade etmiştir.Sekiz köşeli yıldız çeşitli anlamlara gelmektedir. Bunları şöyle sıralamak mümkündür;

a- Göçebe hayvancılıkla uğraşan bir toplum olduğunu anlatır.Çünkü sekiz köşe dört ana ve dört ara yönden oluşmaktadır.Dolayısıyla yön tayininde kullanılan bir çeşit pusula olan sekiz köşeli yıldız göçebe/yörük/hayvancılıkla geçinen kültürün yani tam Anadolu'ya yerleşen halkı yansıtan bir semboldür.

TÜDKİYEB ambleminde de bu amaçla; hayvancılıkla uğraşan ve ülkenin köklü geçmişinden beslenerek gelen toplumsal kesiti ve kültürü anlatmak amacıyla sekiz köşeli yıldız yer almıştır.

b- Bilindiği gibi cennetin sekiz kapısı vardır.Olgun bir müslümanın da uyacağı sekiz ilke vardır. Bu nedenle türbeler sekiz köşeli yapılmış ya da türbe ve camilere sekiz köşeli süslemeler yapılmıştır. Cennet kapılarına işaret ve cennete girecek ahlaka dikkat çekmek için sekiz köşeli hat uygulamaları vardır. Örnek olarak Selahaddin-i Eyyubi ve Sivas Gökmedrese sayılabilir.

c- Sekiz köşeli yıldız her yönde egemenlik, dört bir tarafta zafer ve başarı anlamına gelmektedir.Bu nedenle de devlet bayraklarımızda yer almaktadır.İlk bayrağımız III. Selim tarafından sekiz köşeli yıldızla yapılmıştı. Cumhurbaşkanlığı forsu halen sekiz köşelidir. Askeri komutanlık forsları da bu nedenle sekiz köşeli yıldızlarla hazırlanmıştır. Türk Cumhuriyetlerinin pek çoğu halen sekiz köşeli yıldızı bayraklarında taşımaktadırlar.

3- Köşe süslemeleri

Sekiz köşeli yıldızın her bir köşesine konulan geleneksel süsleme sanatı örneği motif ise, bu süslemenin kullanıldığı sanat eserlerini ortaya koyan uygarlığı, yani gelişmiş bir medeniyeti ifade etmektedir. Böylelikle amblemde kullanılan sekiz köşeli yıldız ve geleneksel motifler TÜDKİYEB'in hayvancılıkla uğraşan ve Anadoluda medeniyet kurmuş ileri bir toplumun bugünkü temsilciliğini yapan başarı iddiası olan bir birlik olduğunu ifade etmektedir.

4- Buğday başağı

Anadolunun her bölgesinde el dokumalarında, işlemelerde, taş ve metal işçiliğinde, seramik ve pişmiş toprak örneklerinde zenginlik çeşitlilik göstermiş bulunan buğday başağı bereket sembolüdür. Kur'anda da geçen buğday başağı yine berekete işaret olarak kullanılmıştır.İslam tasavvufu buğday başağını topraktan çıktığı gibi tekrar toprağa dönüşüyle, sadakatin ve doğum ve ölüm gibi dünya hayatının geçiciliğinin sembolü olarak görmüştür.

Eski yunan uygarlığı dönemine ait olan ve Antakya'da bulunan Tyche ya da Fortuna da bereket Tanrıçası olarak bilinirdi.Bereketi de elinde buğday başağı tutarak sembolize ederdi. Dolayısıyla amblemimizde bulunan buğday başağı bereket, verimlilik , toprağa sadakat anlamını taşımaktadır.

5- Türkiye Cumhuriyeti bayrağı

Bayrak logoda en üste konularak Türkiye Cumhuriyeti devletine, kanun ve nizamlara duyulan saygı ve bağlılığı ifade etmektedir.

6- Renklerin anlamları

Logomuzda bulunan renkler, beyaz, açık ve koyu yeşil ve buğday sarısıdır.

Beyaz: Umut ve temizlik demektir. Kundak ve kefenin beyazlığı, gelinlik ve barış işaretinin beyaz olması gibi.

Koyu Yeşil: Disiplin, kararlılık, çalışkanlık, bağlılık ve manevi güç demektir. Tüm askeri araçların ve askeri kıyafetlerin koyu yeşil olması gibi.

Buğday sarısı: Verimlilik, bereket ve emek demektir.

Açık Yeşil: Manevi huzur ve doğa ile uyum manasına gelir. Camilerde, kümbet ve türbelerde bu yeşil çok kullanılmaktadır.

Logonun anlamı

Umutla (beyaz), tam bir kararlılık içinde (koyu yeşil içinde) hizmet alanımız olan Anadolu'daki koyun keçi varlığının dengeli bir şekilde geliştirilmesi hedefini (ortada bulunan koyun keçi figürü) kurulduğumuz günden bu yana (kaide şeklinde 2006 yazısı) sevgi ile (koyun keçi ile oluşa kalp imajı) sürekli (koyun keçi figürlerinin yukarıya doğru uzanması) verimlilik ilkesinden ve emek verenleri destekleme anlayışından kopmaksızın (buğday başağı ve sarısı) yurdumuzun her bir köşesinde, hep birlikte başarmak için (sekiz köşeli yıldız) geleneğimize ve geçmişimize sırtımızı dönmeden geleceğe ilerlememize ve medeniyetimize katkıda bulunup (yıldızın köşelerinde bulunan süslemeler) kanun ve nizamlara bağlı bir şekilde (üstteki Türk bayrağı) doğayla barışık halde çalışacağımızı, böylelikle manevi tatmine, başarmanın mutluluğuna ulaşmanın mümkün olacağına (amblemi saran açık yeşil) inancımızı ifade etmektedir.

Bayrak logoda en üste konularak Türkiye Cumhuriyeti devletine, kanun ve nizamlara duyulan saygı ve bağlılığı ifade etmektedir.

BASINDAN

İzmir, Saanen keçisi ihracatına başladı

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker'in katıldığı törenle, İzmir Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği 100 adet damızlık Saanen keçisini Azerbaycan'a gönderdi

İzmir, damızlık divenin ardından Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker'in katıldığı törenle, bol süt vermesiyle bilinen Saanen ırkı keçileri ihraç etmeye başladı. İzmir Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği'nin katkısıyla ilk kez 100 adet damızlık Saanen keçisi dün Azerbaycan'a gönderilmek üzere yola çıktı. Bakan Eker, İzmir'in ensek hayvan ihracatında 2'nci kez bir ilke imzası attığını söyledi.

Kepenek giyen Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Eker, Saanen cinsi oğlakla poz verdi. Bakan Eker, oğlağı öpüp sevdi.

1.7 milyar TL destek

Kemalpaşa ve Ödemiş'te açılış ve törenlere katılmak üzere İzmir'e gelen Bakan Mehdi Eker ilk olarak İzmir Valisi Mustafa Toprak'ı ziyaret etti. Bakanlık olarak kente verdikleri tarım ve hayvancılık desteklerini anlatan Eker, İzmir'de 46 bin kayıtlı çiftçiye 1.7 milyar lira karşılıksız nakdi hibe destek ödemesinde bulunduklarını, bunun yaklaşık yarısının hayvancılık için olduğunu söyledi. Çiftçilerin daha verimli üretim yapmaları için teknoloji desteği sağladıklarını belirten Eker, Türkiye'nin kendi yetkinliği damızlık dişi ve ihracatını ilk olarak İzmir'de başlattığını hatırlattı. Bakan Eker İzmir'in yine bir ilki gerçekleştirdiğini dile getirerek, "Bu kez yine ilk kez yapılacak damızlık Saanen ırkı keçi ihracatını gerçekleştireceğiz. Türkiye 1960 yılından beri buraları ithal ediyordu şimdi ihracata başladık" dedi. İrkın bol süt verdiğini dile getiren Eker, "Keçi sütü gidecek talebi artan bir ürün. Gıda sanayisinde çok kullanılıyor. Bundan Türkiye'de yetiştiriyorsa ve damızlık olarak ihraç sektörüne geldik" diye konuştu.

Eker, mahallelerde tarımın ölüştüğü, yurtdışından ürün ihraç edilmeye başlandığına dair söylentilerini de çalıbee olarak nitelendirdi. İzmir'in tarımsal anlamda da Türkiye'nin cennet köşelerinden biri olduğunu söyleyen Eker, "İzmir'in tarımsal üretim değeri 2002'de 2.3 milyar dolardan, 2012'de 7.2 milyar dolar oldu. Hani tarım ölmüştü, nasıl bu kadar büyüdü. Ölen tarım nasıl bu kadar büyür, 4 kat büyüyebilir mi?" diye konuştu. Türkiye'den Saanen keçisi ihraç eden Azerbaycanlı üreticiye de keçilerin sağlık raporlarını belirten belgeleri teslim eden Eker, kepenek giyerek, Saanen cinsi oğlakla poz verdi. **M. METİN KORKMALI**

40 tesisi hizmete açtı

■ Bakan Eker Kemalpaşa'da Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında geçen yıl yüzde 50 hibe desteği almaya hak kazanan 40 tesisi hizmete açtı. Yatırım maliyeti 20.7 milyon lira olan tesisler için bankalık girişimcilere 9.5 milyon lira hibe desteği yaptı. 483 kişiye iş imkanı sunacak tesislerin açılışında Makine ve Ekipmanı Alım Destekleri'nden faydalanan çiftçilere de 794 adet makine ve ekipman dağıtımı yapıldı. İzmir'in 119 yıllık tesisine sahip olduğunu, bunlara 25 milyon liralık hibe sağlandığını, yine 2 bin 23 makine desteği verildiğini söyleyen Bakan Eker, "Biz sermayeye ortağız" ama kara ortak değiliz" dedi. Eker kürdele kesimi törenini ardından kredi ve ekipman alanlara sertifika verdi.

Koyun keçi sayısında sevindirici artış

OKMAKLIKBAŞ

TÜRKİYE Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan yaptığı açıklamada Türkiye'nin küçükbaş hayvancılık bakımından önemli bir potansiyele sahip olduğunu ve son 4 yıldır demirkıtlama politikalarına bağlı olarak küçükbaş hayvan sayısında yıllar itibarıyla artış kaydedildiğinin sevindirici olduğunu ve yakın bir gelecekte tekrar bak ancağı yazı ulaşacağını söyledi.

Ayhan, 80'i aşkın ülkeye küçükbaş hayvan mevcudunun 46 milyon, koyun sayısının ise 18 milyon civarında olduğunu kaydederek, 16 yıldır sürekli olarak düşüşe eğilimde olan koyun ve keçi sayılarının 2002 yılından itibaren tekrar çıkışa geçtiğini, Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2008 yılında 24 milyon olan koyun mevcudunun 2012 yılı sonu itibarıyla 27 milyon 425 bine ve keçide 5.5 milyon olan sayının 2012 yılında 8 milyon 157 bine ve küçükbaş hayvan sayısının 35 milyon 800 bin rakamına ulaştığını söyledi. AYHAN, hemen sonra bir açıklama ekonomiye sağlıyla, 2013 yılı için koyun ve keçi sayılarında kayda değer artışlara ulaşılacağını, bu arasada koyun mevcudunun 30 milyon, keçi mevcudunun ise 10 milyon baş civarında olacağını tahmin ettiklerini ekledi.

Prof. Dr. Ayhan, ülkemiz ihtiyacı olan et hammadesi %13'ünün, süt hammadesi ise %8'inin koyun ve keçiden karşılandığını vurgulayarak, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca 2023 yılı ortasında planlanda koyun et üretiminde küçükbaş hayvancılığın payını % 24 olarak açıklağını, hayvan keçi sayısındaki artışlar ve denetimlerin devam halinde bu hedefe kolaysa ulaşılabileceğini ifade etti.

Ordu'nun tercihi koyun ve keçi

Ordu Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Hüseyin Cinbek, Ordu'nun Akkaraman koyunu ile ilgili yaptıkları çalışmalarla ilgili bilgi verdi. Cinbek, "Ordu'nun Akkaraman koyunu ile ilgili yaptığımız çalışmalarımız devam ediyor. Bu çalışmalarımızda ilçelerimiz ve köylerimiz ile birlikte çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Ordu'nun Akkaraman koyunu ile ilgili yaptığımız